

LAHDEN AMMATTIKORKEAKOULU
Lahti University of Applied Sciences

NUORTEN KOKEMUKSIA ETSIVÄSTÄ NUORISOTYÖSTÄ

Etsivä nuorisotyö Lahdessa

LAHDEN
AMMATTIKORKEAKOULU
Sosiaali- ja terveysala
Sosiaalialan koulutusohjelma
Sosiaalipedagoginen aikuistyö
Opinnäytetyö AMK
Kevät 2013
Niina Pukaralammi
Sini Pulkkinen

Lahden ammattikorkeakoulu
Sosiaalialan koulutusohjelma

PUKARALAMMI, NIINA & PULKKINEN, SINI:
Nuorten kokemuksia etsivästä nuorisotyöstä, etsivä nuorisotyö Lahdessa

Sosiaalipedagogisen aikuistyön opinnäytetyö, 54 sivua, 6 liitesivua

Kevät 2013

TIIVISTELMÄ

Etsivä nuorisotyö on ajankohtainen aihe ja sitä toteutetaan monissa kunnissa Suomessa. Etsivän nuorisotyön tarkoituksena on löytää palveluiden ulkopuolelle jääneet nuoret. Vuonna 2010 syrjäytyneitä 15–29 -vuotiaita nuoria oli yli 50 000. Etsivät nuorisotyöntekijät pyrkivät työllään etsimään, löytämään ja auttamaan näitä nuoria.

Tavoitteena oli hankkia tietoa asiakkaiden kokemuksista etsivästä nuorisotyöstä Lahdessa ja etsivän nuorisotyön vaikutuksesta nuoren elämään. Opinnäytetyö toteutettiin Lahden kaupungin nuorisopalveluiden etsivään nuorisotyöhön.

Opinnäytetyön teoriaosuudessa käsitellään syrjäytymistä, nuorisotyötä ja etsivää nuorisotyötä. Tutkimus toteutettiin kvalitatiivisen eli laadullisen tutkimuksen menetelmin. Tutkimuksen aineisto kerättiin teemahaastatteluilla. Tutkimusta varten haastateltiin kuutta etsivän nuorisotyön asiakasta.

Tutkimustulosten perusteella etsivällä nuorisotyöllä on ollut vaikutusta nuorten elämään ja se on koettu hyvin positiivisena asiana. Tuloksien mukaan etsiviltä nuorisotyöntekijöiltä saatu ohjaus, neuvonta ja keskustelutuki on koettu arvokkaaksi asiaksi. Etsivän nuorisotyön kautta luodut uudet ystävyys-suhteet ja yhdessä harrastaminen ja tekeminen olivat myös merkityksellisiä asioita osalle tutkimuksemme osallistuneista. Nuoret kokivat etsivien nuorisotyöntekijöiden onnistuneen työssään hyvin. Kehittämis ehdotuksista vahvimmin esille nousi tiedottamisen lisääminen etsivän nuorisotyön työmuodosta nuorille.

Asiasanat: syrjäytyminen, etsivä nuorisotyö, kvalitatiivinen tutkimus

Lahti University of Applied Sciences
Degree Programme in Social Services

PUKARALAMMI, NIINA & PULKKINEN, SINI:

Young people's experiences of outreach youth work, outreach youth work in Lahti

Bachelor's Thesis in Social pedagogy for work with adults, 54 pages, 6 pages of appendices

Spring 2013

ABSTRACT

Outreach youth work is a current theme and outreach youth workers are currently working in many towns in Finland. The purpose of outreach youth work is to find young people who are outside of services. In the year 2010 there were over 50.000 15-29 year olds who were marginalized. Outreach youth workers try to search, find and help these young people.

The purpose of our Bachelor's Thesis was to get information about clients' experience of outreach youth work in Lahti. We also tried to get information about the impact of outreach youth work on clients' life. We made our Bachelor's Thesis for the use of youth department in city of Lahti.

We discuss marginalization, youth work and outreach youth work in our theory part. The Bachelor's Thesis research was qualitative. We collected our research material by interviewing six of the clients.

From the results of our research we can conclude that outreach youth work has affected clients' lives in a positive way. Guidance, advising and supporting conversations have been very important to clients. Clients also mentioned that gaining new friendships has been a good thing to them. Getting to do things together is also important to them. One of the developing ideas we got from the clients was that there should be more information available about the outreach youth work to young people.

Key words: marginalization, outreach youth work, qualitative research

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	1
2	SYRJÄYTYMINEN	3
2.1	Syrjäytyminen käsitteenä	3
2.2	Syrjäytyminen ja syrjäyttäminen	4
2.3	Syrjäytymisprosessi	4
3	SYRJÄYTYMINEN HYVINVOINNIN ONGELMANA	6
3.1	Syrjäytymisen ilmeneminen elämän eri osa-alueilla	6
3.2	Lasten ja nuorten syrjäytyminen	7
4	NUORISOTYÖ	10
4.1	Nuorisotyön määrittely	10
4.2	Nuorisotyön toimintamuodot	10
5	ETSIVÄ NUORISOTYÖ	12
5.1	Etsivän nuorisotyön määrittely	12
5.2	Etsivän nuorisotyön kehittyminen Suomessa	12
5.3	Työskentelyn perusta ja tavoitteet	14
5.4	Työskentelyn vaiheet	16
5.4.1	Kartoitus ja kontaktin luominen	16
5.4.2	Motivointi- ja muutostyö	17
5.4.3	Asiakkuuden päättymisen	17
5.5	Etsivän nuorisotyön arvo asiakkaille	18
6	ETSIVÄ NUORISOTYÖ LAHDESSA	20
6.1	Lahden kaupungin nuorisopalvelut ja etsivä nuorisotyö	20
6.2	Yhteistyö puolustusvoimien ja siviilipalvelukeskuksen kanssa	21
7	TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN	23
7.1	Tutkimuksen tarkoitus ja tutkimustehtävä	23
7.2	Tutkimusmenetelmä	23
7.3	Aineiston hankinta	24
7.4	Haastattelujen toteutus	26
7.5	Aineiston analyysi	27
8	TUTKIMUSTULOKSET	30
8.1	Sisällönanalyysissä muodostuneet kategoriat	30

8.2	Haastateltavien taustatiedot	31
8.3	Nuoren tavoittaminen	31
8.4	Etsivän nuorisotyön hyöty nuorelle	34
8.5	Nuorten ajatuksia elämäntilanteestaan ja etsivästä nuorisotyöstä	35
8.6	Kehittämisehdotukset	37
9	JOHTOPÄÄTÖKSET	40
10	EETTISYYS JA LUOTETTAVUUS	44
11	POHDINTAA	47
11.1	Opinnäytetyöprosessi ja tavoitteiden saavuttaminen	47
11.2	Jatkotutkimusehdotuksia	48
	LÄHTEET	49
	LIITTEET	55

1 JOHDANTO

Opinnäytetyömme käsittelee etsivää nuorisotyötä asiakkaiden kokemana Lahdessa. Kiinnostuksemme etsivään nuorisotyöhön heräsi opintojemme alussa, kun Lahden kaupungin nuorisopalveluiden etsivät nuorisotyöntekijät kävivät kertomassa työstään luennoilla. Opinnäytetyön tullessa ajankohtaisemmaksi otimme yhteyttä Lahden kaupungin nuorisopalveluihin ja esitimme tutkimusideamme heille. Nuorisopalvelut ja etsivät nuorisotyöntekijät olivat kiinnostuneita ideastamme ja aloitimme yhteistyön opinnäytetyöprosessin merkeissä keväällä 2012.

Etsivän nuorisotyön perustehtäväksi luetaan avun tarpeessa olevien nuorten etsiminen, löytäminen ja auttaminen. Työn kohderyhmänä ovat nuoret eivät jostain syystä käytä olemassa olevia auttamis- ja palvelujärjestelmiä tai nuoret eivät ole tulleet autetuiksi niissä. (Huhtajärvi 2007, 446.) Asiakkaana ovat nuoret tarvitsevat intensiivistä tukea palvelujärjestelmältä ja tukea siihen, että he myös pysyisivät palveluiden piirissä (Juvonen 2010, 70).

Koemme aiheen tärkeäksi ja ajankohtaiseksi, koska etsivää nuorisotyötä asiakkaan kokemana ei ole vielä tutkittu Lahdessa. Lisäksi nuorten hyvinvointi on yhteiskunnallisesti ajankohtainen aihe. Myrskylän (2012, 1) tekemän analyysin mukaan syrjäytyneitä 15–29 -vuotiaita nuoria oli vuonna 2010 noin 51 341. Tämä tarkoittaa viittä prosenttia kaikista tämän ikäisistä nuorista. Luvut kertovat nuorista, jotka eivät näy missään tilastoissa. Kukaan ei tiedä mitä he tekevät tai keitä he ovat. (Myrskylä 2012, 2.)

Tutkimuksen tavoitteena on tuoda esille nuorten omia kokemuksia etsivästä nuorisotyöstä Lahdessa. Tarkoituksena on saada nuorilta mahdollisia kehitysehdotuksia etsivään nuorisotyöhön liittyen. Asiakkaiden näkökulman huomioiminen on tärkeää työn kehittämisen kannalta. Toteutamme tutkimuksen kvalitatiivisen eli laadullisen tutkimuksen keinoin.

Teoriaosuudessa käsittelemme syrjäytymistä, mutta emme nosta sitä esille suoraan teemahaastattelukysymyksissä. Haastateltavat nuoret eivät välttämättä koe itse olevansa syrjäytyneitä. Käsitteen käyttäminen herätti lisäksi eettistä pohdintaa meissä tutkijoina. Teemahaastattelukysymysten muotoilun avulla pyrimme kuitenkin löytämään nuorten elämästä mahdollisia viitteitä syrjäytymiseen. Koemme

tärkeäksi tarkastella syrjäytymistä opinnäytetyössä, koska etsivällä nuorisotyöllä pyritään ehkäisemään nuorten syrjäytymistä.

2 SYRJÄYTYMINEN

2.1 Syrjäytyminen käsitteenä

Käsitettä sosiaalinen syrjäytyminen käytettiin erityisesti Ranskassa 1980-luvulla ja jo aiemmin, mutta sen käyttö yleistyi Euroopassa 1990-luvun aikana (Ruotsalainen 2005, 33). Syrjäytyminen käsitteenä tuli Suomen sosiaalipolitiikan sanastoon jo 1970-luvun lopussa ruotsalaisesta työmarkkinatutkimuksesta. Ruotsalaisessa työmarkkinatutkimuksessa syrjäytymisellä viitattiin lähinnä työmarkkinoilta putoamiseen. Käsitteen sisällön täsmentämisessä Suomessa ei ollut vielä 1990-luvun puolivälissäkään edetty kovin pitkälle. Muualla Euroopassa muutamat tutkijat yrittivät täsmentää syrjäytymistä käsitteenä jo ennen kuin suomalainen keskustelu oli edes käynnistynyt. (Ruotsalainen 2005, 12.)

Syrjäytyminen on käsitteenä pulmallinen ja sille on annettu useita eri määritelmiä. Sillä viitataan ilmiselvästi johonkin tärkeään, mutta samalla kadotetaan ote konkreettisista ilmiöistä. Syrjäytymisestä käsitteenä voidaan tehdä se päätelmä, että käsite on väljä ja näkökulmia on runsaasti ja tulkinnat vaihtelevat. (Kuula 2000, 34.) Syrjäytymistä käsitteenä käytetään nykyisin niin laajalti, että se on menettänyt jo kykynsä hätkähdyttää. Toisaalta taas se on otettu liiankin kirjaimellisesti. (Helne 2002, 7.) Tunnetummassa suomenkielisessä muodossaan syrjäytyminen viittaa enemmän yksilön valintoihin kuin yhteiskunnallisiin ja sosiaalisiin rakenteisiin (Karjalainen & Saranpää 2002, 58). Pekka Myrskylän (2012, 2) mukaan sillä tarkoitetaan kasaantunutta huono-osaisuutta, jossa pitkäaikainen tai usein toistuva työttömyys, toimeentulo-ongelmat ja elämänhallintaongelmat yhdistyvät. Raunion (2006, 31) mukaan syrjäytymiseen voi liittyä myös kehitysvammaisuutta tai sairautta, poikkeavuutta käyttäytymisessä, päihteiden käyttöä ja rikollisuutta. Kuitenkaan yksittäiset ongelmat eivät aiheuta syrjäytymistä vaan kasaantuvat ongelmat elämän eri osa-alueilla edistävät huono-osaisuuden kehän muodostumista.

Syrjäytyminen on laaja ilmiö, jolla tarkoitetaan laajaa ongelmakokonaisuutta sekä henkistä putoamista yhteiskunnan normaalien käytäntöjen ulkopuolelle. Se voi sisältää lisäksi erilaisia päihderiippuvuuksia ja rikollisuuden muotoja. (Raunio 2006, 31; Sosiaaliturvan suunta 2006, 85.)

2.2 Syrjäytyminen ja syrjäyttäminen

Syrjäytymiskäsitteen yhteiskuntatieteellisessä keskustelussa on ilmiötä pyritty lähestymään konkreettisemmin syy–seuraus -näkökulmasta käsin. On pohdittu kysymystä siitä, mitkä ovat syyt syrjäytymisen taustalla ja mitkä seurauksia ilmiöstä sekä mitä olisi tehtävä syrjäytymisen torjumiseksi. (Ruotsalainen 2005, 35.) Puhuttaessa syrjäytymisilmiöstä ja tutkittaessa sitä, on usein unohdettu yhteiskuntaluokat ja kysymys siitä kuka tai mikä aiheuttaa syrjäyttämistä. Käsite syrjäytyminen luo mielikuvan itsestään tapahtuvasta prosessista, jolle ei tavallaan voida mitään. (Ruotsalainen 2005, 197.) Syrjäyttäminen tarkoittaa prosessia ja taas syrjäytyneisyyden katsotaan olevan tila. Syrjäyttäminen voi kohdistua yhteiskuntaluokkaan, ryhmään tai yksilöön ja on näin ollen aktiivinen tapahtuma, jossa ovat erotettavissa tekijä, subjekti eli syrjäyttäjä ja objekti, syrjäytyjä. (Ruotsalainen 2005, 42.) Käsitteellä syrjäytyminen viitataan siis syrjäytyneisyyteen syrjäytymisen tilana ja prosessiin, joka tuottaa syrjäytymistä (Linnosuo 2004, 16–17).

2.3 Syrjäytymisprosessi

Syrjäytymisprosessissa on kysymys siitä, mistä yksilö syrjäytyy (Kuula 2000, 38). Syrjäytyminen tulisi nähdä prosessina, jossa elämänhallinnasta siirrytään kohti syrjäytymistä. Syrjäytymistä koskevissa tutkimuksissa esitetään syrjäytymisen olevan usein asteittain syvenevä prosessi. (Aaltonen, Ojanen, Vihunen & Vilen 2007, 361.) Syrjäytymistä voidaan tarkastella prosessina, kun sille voidaan katsoa löytyvän alkupiste, syrjäytyjän ura ja lopputulos. On kuitenkin pystyttävä määrittelemään, missä vaiheessa elämää yksilön syrjäytymiskehitys alkaa. Yleisemmin syrjäytymisprosessin juuret alkavat jo lapsuudesta, jolloin esimerkiksi huonon koulumenestyksen kautta ongelmat ovat aikuisiällä kärjistyneet moniongelmaisuudeksi. (Aho & Vehviläinen 1997, 35.) Syrjäytymisprosessin alussa henkilön itsearvostus ja pätevyyden tunne heikentyvät, vaikka yksilö olisi opillisesti ja sosiaalisesti yhtä toimintakykyinen kuin ikätoverinsa (Lehtonen 2008, 15). Pitkittäistutkimuksien mukaan syrjäytymiskehitys perustuu siihen, että syrjäytyminen on seurausta ihmisen elämänkaareen ja kasvuolosuhteisiin liittyvistä epäedullisista tekijöistä ja niiden

muodostumisesta huono-osaisuudeksi ja epäonnistumisen kehäksi. (Nurmi, Salmela-Aro, Anttonen & Kinnunen 2004, 485–492).

Silloin kun syrjäytyminen nähdään prosessina, jossa henkilön elämänhallinta on heikentynyt ja siirrytään kohti syrjäytymistä, voidaan tehdä tulkintoja siitä, miten syrjäytymisen eri muodot ilmenevät ja miten syrjäytyminen kasaantuu (Aaltonen ym. 2007, 361). Tutkijat ovat määritelleet syrjäytymiselle viisi eri tasoa.

Ensimmäinen syrjäytymisen taso on ongelmia koulussa tai kotona. Seuraava taso on epäonnistuminen koulussa ja koulun keskeyttäminen. Kolmannella tasolla tämä johtaa heikkoon työmarkkina-asemaan, josta syntyy taloudellisia ongelmia ja riippuvuus hyvinvointivaltiosta. Viimeinen taso on elämänhallintaongelmat, mikä tarkoittaa päihde- ja mielenterveysongelmia ja rikollisuutta. (Alatupa, Karppinen, Keltikangas-Järvinen & Savioja 2007, 142–143.)

Mielenkiintoinen kysymys on se, että kuinka monta ongelmaa tulee kasautua, jotta voidaan puhua sosiaalisesta syrjäytymisestä. Syrjäytymisen katsotaan olevan sitä syvempää, mitä useammalla osa-alueella ongelmia esiintyy samanaikaisesti. (Raunio 2006, 28–29.)

3 SYRJÄYTYMINEN HYVINVOINNIN ONGELMANA

3.1 Syrjäytymisen ilmeneminen elämän eri osa-alueilla

Raunion (2006, 19) mukaan syrjäytymistä tulee tarkastella yksilöiden kasautuneina hyvinvoinnin ongelmina. Syrjäytymiskäsitteen ymmärtäminen edellyttää Raunion (2006, 24) mukaan huomion kiinnittämistä myös huono-osaisuuden ja köyhyyden ilmiöihin.

Syrjäytyminen ja huono-osaisuus liittyvät käsitteinä toisiinsa vahvasti. Vleminckxin & Berghmanin (2001, 38) mukaan huono-osaisuutta tarkasteltaessa sellaisenaan se tuo esille vain hyvinvoinnin puutteiden tai ongelmien moniulotteisuuden. Huono-osaisuus viittaa monenlaisiin ongelmiin henkilöiden elämässä. Raunion (2006, 26) mukaan syrjäytyminen käsitteenä luo näkökulman moniulotteiseen kasautuneeseen huono-osaisuuteen. Syrjäytymisen katsotaan olevan huono-osaisuutta aikaansaava prosessi.

Syrjäytymistä voi esiintyä useilla eri elämän osa-alueilla: asuminen, kasvatus, terveys tai palveluiden saatavuus. Syrjäytyminen ei koske pelkästään yksilöitä, joita on kosketanut jokin vakava takaisku vaan se voi koskettaa myös yhteiskuntaryhmiä kaupunki- ja maaseutualueilla, jotka ovat syrjinnän tai eristämisen kohteina tai joiden osalta sosiaalisten suhteiden perinteiset muodot ovat muuttuneet heikommiksi. (Ruotsalainen 2005, 15.) Hyvinvoinnin ongelmina kasaantuneella huono-osaisuudella, syrjäytymisellä, tarkoitetaan pitkäaikaista toistuvaa työttömyyttä, toimeentulo-ongelmia ja elämänhallintaongelmia, jotka johtavat syrjäytymiseen yhteiskunnallisesta osallisuudesta (Sosiaali- ja terveysministeriö 2006, 5). Granfeltin (2005, 247) mukaan syrjäytyneiden ihmisten elämässä esiintyvät usein köyhyys, huumeet, prostituutio, rikollisuus sekä mielenterveysongelmat. Näiden ongelmien kanssa kamppailevat ihmiset elävät syrjäytymisprosessin äärimmäisellä reunalla.

Ruotsalainen (2005, 15) viittaa vihreään kirjaan (Green Paper 1993, 23) ja toteaa, että sosiaalinen syrjäytyminen ei tarkoita ainoastaan tulojen riittämättömyyttä, eikä myöskään ole korjattavissa pelkästään työelämää osallistumisella. Kuula (2000, 35) kirjoittaa, että yksilön syrjäytymistä hyvinvoinnin ongelmana on

kuvattu myös vallan puuttumisen kokemuksena sekä työelämän ja tärkeiden sosiaalisten kenttien ulkopuolelle jäämisenä.

Hyvinvoinnin heikkenemiseen vaikuttavat monenlaiset asiat, joiden muuttuminen johtaa lopulta heikentyneeseen elämänhallintaan. Syrjäytymiseen ja hyvinvoinnin heikkenemiseen liittyvät voimakkaasti myös käsitteet osattomuus sekä henkisen, sosiaalisen ja kulttuurisen pääoman puute. (Aaltonen ym. 2007, 361.)

Köyhyys ja taloudelliset ongelmat muodostuvat toimeentulon kannalta ongelmaksi vasta jatkuessaan pidempään. Köyhyyden jatkuessa pitkään voi sillä olla vaikutusta myös henkiseen hyvinvointiin. Perheiden tai yksilöiden voidaan katsoa elävän köyhyydessä, mikäli he eivät kykene taloudellisesti noudattamaan ruokavaliota, osallistumaan aktiviteetteihin eivätkä hankkimaan perustarpeita vastaavia elinoloja ja palveluita. (Raunio 2006, 35–37.)

3.2 Lasten ja nuorten syrjäytyminen

Yhteiskunnassa käydään paljon keskustelua lasten ja nuorten syrjäytymisestä, pahoinvoinnista, erilaisten päihteiden käytöstä, sosiaalisten taitojen puutteellisuudesta, koulutuspudokkaista, masennuksesta sekä mielenterveys- ja lastensuojelupalveluiden tarpeen lisääntymisestä (Bardy 2002, 13–14).
 Palveluiden tarpeen lisääntyminen kertoo arkielämän ongelmien huomattavasta kasvusta. Pahoinvoivissa perheissä eivät oireile vain lapset, vaan myös vanhemmat, jotka kärsivät usein mielenterveys- ja päihdeongelmista. Ongelmat voivat heikentää vanhempien kykyä vastata lasten kasvusta ja kehityksestä, etenkin kun ne liittyvät taloudellisesti elämäntilannetta heikentäviin asioihin, kuten työttömyyteen ja köyhyyteen. (Raunio 2006, 99.) Kodin merkitys on yleensä korostunut lasten ja nuorten sosiaalisen ja koulutuksellisen syrjäytymisen riskitekijänä. Puhutaan ylisukupolvisesta huono-osaisuuden prosessista, jossa lapsi vähitellen jää sosiaalisten instituutioiden ulkopuolelle. Osattomuus ja osallistumattomuus jatkuvat kouluun, työelämään ja omaan vanhemmuuteen, ellei tätä katkaista. (Lehtonen 2008, 15.) Myrskylän (2012, 7) tutkimuksen mukaan heikko-osaisuus periytyy helposti. Hänen tekemänsä analyysin mukaan nyt syrjäytyneiden nuorten vanhemmista noin puolet on itsekin työttömiä tai ulkopuolisia yhteiskunnasta. Perheissä, joissa on vaikeuksia, lasten

syrjäytymisriski on suurempi. Syrjäytymisen juuret ovatkin usein jo syvällä lapsuudessa ja perheiden välisissä sisäisissä ongelmissa.

Monilla yhteiskunnasta syrjäytyneillä on ollut vaikeuksia jo peruskoulussa ja heidän koulutustasonsa ja työmarkkina-asemansa on jäänyt heikoksi. Koulupudokkaaksi ei tulla hetkessä, vaan se kehittyy vaiheittain. Usein oireita alkaa esiintyä jo peruskoulun alimmilla luokilla. Aluksi syynä voi olla puutteet oppimisen edellytyksille, minkä seurauksia ovat kasautuvat ongelmat, ellei tukitoimia saada käynnistettyä nopeasti. Koulutuksesta syrjään jääminen on yhteydessä usein muihin syrjäytymisen osa-alueisiin ja ongelmien kasaantumiseen. Monen lapsen mahdollisuudet hyvään koulu-uraan vähenevät ja sulkeutuvat oppimisvaikeuksien, sosiaalisten tai tunne-elämän ongelmien vuoksi. (Lehtonen 2008, 14–15.)

Syrjäytymiskeskustelua käydään usein aikuisuuteen liittyvistä seikoista ja onkin nostettu esille, minkä ikäisten kohdalla voidaan puhua todellisista syrjäytymisriskeistä. On esitetty nuorista puhuttaessa, että kyseessä olisikin enemmän syrjäytymisvaaraan joutuminen. (Alatupa ym. 2007, 142–143.) Mikäli huono-osaisuus on kroonistunutta, voidaan vasta aikuisiällä käyttää oikeutetusti käsitettä syrjäytynyt (Linnosuo 2004, 18). Nuoren syrjäytyminen on monimutkainen prosessi ja siihen vaikuttavat erilaiset riskit ja niistä selviytyminen sekä hyvinvointipuutteiden kertyminen elämän eri vaiheissa. Nuori syrjäytynyt aiheuttaa yhteiskunnalle suuria kustannuksia, kun taas henkistä kärsimystä perheelle ei voida mitata edes rahassa. (Aaltonen ym. 2007, 362.)

Pekka Myrskylän mukaan (2012, 2) syrjäytyneiksi luokitellaan työvoiman ja opiskelun ulkopuoliset nuoret, jotka eivät ole peruskoulun jälkeen hakeutuneet muuhun koulutukseen. Halosen, Aaltosen, Hämäläisen, Karpin, Kaukisen, Kervilän, Lehtisen, Peren, Puukan, Siitosen, Silvennoisen ja Talon (2007, 10) mukaan yksimielisyys näyttää vallitsevan sen näkemyksen suhteen, että työttömyys on tuhoisimmista syrjäytymistä edesauttavista tekijöistä. Nuorten pitkäaikaisella työttömyydellä on todettu olevan yhteyksiä sosiaalisten ongelmien kasvuun, terveydenhuoltopalveluiden käytön lisääntymiseen sekä yhteiskunnasta erkanemiseen.

Pekka Myrskylän (2012) elinkeinoelämän valtuuskunnalle tekemän analyysin mukaan syrjäytyneitä 15–29-vuotiaita nuoria oli vuonna 2010 noin 51 341. Tämä tarkoittaa 5 % kaikista tämänikäisistä nuorista. Syrjäytyneistä miehiä oli analyysin mukaan 64 % ja naisia 36 %. Syrjäytyneistä noin joka neljäs oli vieraskielinen. Perusasteen koulutuksen suorittaneista nuorista syrjäytyneitä oli 12,6 %. Syrjäytymisen ytimessä oli 32 500 nuorta, jotka eivät olleet edes rekisteröityneet työttömiksi työnhakijoiksi. Luvut kertovat nuorista, jotka eivät näy missään tilastoissa. Kukaan ei tiedä mitä he tekevät ja keitä he ovat. Ryhmässä on myös monia nuoria, jotka eivät kuulu syrjäytymisvaarassa oleviin. Näillä nuorilla tarkoitetaan oppilaitoksiin pyrkiviä, valmentautuvia urheilijoita, niin sanottua pimeää työtä tekeviä, omaishoitajia, kolmannella sektorilla palkatta toimivia ja tulottomia taiteilijoita. (Myrskylä 2012, 2–3.)

Myrskylä toteaa työttömiksi työnhakijoiksi rekisteröityneiden nuorten aseman olevan parempi kuin täysin ulkopuolisten. Hakijoiksi ilmoittautuneille voidaan tarjota työvoimakoulutusta ja näin ollen myös lisääntyy mahdollisuus työllistyä. Myrskylä painottaa myös, että näiden 30 000 nuoren löytämiselle on kiire. Ensisijainen keino estää syrjäytymistä olisikin nostaa nuoria takaisin työelämään ja kouluun. Peruskoulun päättäneistä nuorista vain 40 % yli vuoden syrjässä olleista suorittaa jonkin perusastetta korkeamman tutkinnon. Mikäli ulkopuolisuutta jatkuu yli kolme vuotta, tutkintoja suorittavien osuus on enää 20 %. Nuorten syrjäytymisen ennaltaehkäisyn kannalta tärkeää olisi mahdollisimman varhainen puuttuminen ja perheiden tukeminen. (Myrskylä 2012, 1, 15.) Noin 17 000 lapsella ja nuorella on perheessä sellaisia kriisejä, että yhteiskunta on ottanut vastuun huolehtia heistä (Myrskylä 2012, 7).

4 NUORISOTYÖ

4.1 Nuorisotyön määrittely

Nuorisolaissa nuorisotyöllä tarkoitetaan nuorten oman ajan käyttöön kohdistuvaa aktiivisen kansalaisuuden edistämistä, nuorten sosiaalista vahvistamista ja nuoren kasvun ja itsenäistymisen tukemista. Lain mukaan nuorilla tarkoitetaan alle 29-vuotiaita. (Nuorisolaki 72/2006, 2§.)

Nuorisotyössä asiakkaina olevien nuorten määrittely on haastavaa huolimatta siitä, että nuorisotyö on määritelty nuorisolaissa. Soanjärvi (2011, 98–99) toteaa väitöskirjassaan, että nuorisotyöntekijyyden ja ammatillisen nuorisotyön hahmottamista vaikeuttaa se, että työn kohteesta ei ole selvyyttä. Soanjärvi viittaa selkeän näkemyksen puuttumiseen siitä, mitä nuoriso nuorisotyössä tarkoittaa. Nuorison määrittelyä hankaloittaa tutkijoiden, nuorisotyöntekijöiden ja hallinnon erimielisyydet siitä mitä tai ketä nuoriso on.

Nuorisotyölle voidaan määritellä neljä yleistä tehtävää. Ensimmäisenä tehtävänä on nuoren liittäminen kulttuurin, yhteiskunnan ja lähiyhteisön jäseneksi. Tämän tarkoituksena on antaa nuorelle mahdollisuus omaksua, muuttaa tai hylätä tarjottuja arvoja, rooleja ja käyttäytymistapoja. Nuorisotyön toisena tehtävänä on ohjata nuorta kehittymään itsenäiseksi omat tarpeet ja tavoitteet tiedostavaksi. Kolmantena tehtävänä on auttaa ja ohjata nuoria, joilla voi olla ongelmia yhteiskuntaan liittymisessä tai elämänhallinnassa. Toimintaa voidaan kohdistaa heikommassa asemassa oleviin nuoriin. Neljäntenä tehtävänä on vaikuttaa nuorten kasvu- ja elinolosuhteisiin. Tämä on ollut puoluepoliittisten nuorisojärjestöjen ja nuorten etujärjestöjen tehtävä jo 1900-luvun alusta alkaen. (Nieminen 2007, 23–26.)

4.2 Nuorisotyön toimintamuodot

Nuorisotyötä voivat tehdä monet eri tahot kuten kunnat, järjestöt, yhteisöt ja seurakunnat (Nieminen 2007, 22). Kuntien tehtäviin kuuluvat nuorten kasvatuksellinen ohjaus, toimintatilat ja harrastusmahdollisuudet. Lisäksi kunnissa on muun muassa liikunnallista, kulttuurista, kansainvälistä ja monikulttuurista nuorisotoimintaa ja nuorten ympäristökasvatusta. Nuorten tarpeet huomioon ottaen tarjolla

voi olla lisäksi nuorten työpajapalveluita tai muita tarpeellisia toimintamuotoja. (Walldén 2012; Opetus- ja kulttuuriministeriö 2012.)

Yksi nuorisotyön työmuoto on nuorisotiloilla tehtävä työ. Työtä on kutsuttu avointen ovien toiminnaksi, mutta se ei enää kuvaa osuvasti työtä. Käsitettä ollaan korvaamassa nuorisotilatyön käsitteellä, joka kuvaa paremmin nuorisotiloissa tehtävää työtä. Työ kohdistuu nuoren elämänhallinnan tukemiseen ja se on tavoitteellista ja vuorovaikutuksellista toimintaa. (Kylmäkoski 2007, 395.) Nuorten oma aktiivisuus ja osallisuus ovat tärkeitä nuorisotyön elementtejä. Peltola (2010, 6) toteaaakin nuorisotalotoiminnasta teoksessaan, että on tärkeää ottaa nuoret mukaan suunnittelemaan nuorisotalon toimintaa. Nuorisotalot tarjoavat Peltolan (2010, 6) mukaan myös mahdollisuuden erilaisille ryhmätoiminnoille.

Nuorisotyön työmuotoihin kuuluvan työpajatoiminnan juuret ovat jo 1980-luvulla. Työn tarkoituksena on ollut ehkäistä nuorten työmarkkinoilta syrjäytymistä. Työpajatoiminta sijoittuu toimintamuotona koulutuksen ja työelämän ja perusopetuksen ja toisen asteen koulutuksen välille. 2000-luvulla työpajatoiminnan tärkeäksi tehtäväksi on muodostunut tarjota nuorelle mahdollisuus työssäoppimiseen. Lisäksi työpajatoiminta tarjoaa valmennus- ja kuntoutuspalveluita. Kasvatuksellisuuteen liittyvät asiat ovat myös korostuneet työpajatoiminnassa. (Komonen 2007, 429–433.)

Kolmantena nuorisotyön toimintamuotona voidaan pitää erityisnuorisotyötä. 1990-luvulla heikentyneen taloudellisen tilanteen ja kasvavien sosiaalisten ongelmien johdosta nuorisotoimintaa kohdennettiin riskioloissa elävien nuorten tukemiseen. Ongelmien lievittämiseksi kehitettiin erityisnuorisotyö, joka kohdistettiin vakavassa syrjäytymisvaarassa olevien tai jo syrjäytyneiden nuorten auttamiseen. Erityisnuorisotyötä tehdään erilaisissa riskiolosuhteissa elävien nuorten kanssa. Aikaisempina vuosina erityisnuorisotyötä kutsuttiin niin sanotuksi jengityöksi, 1960-luvulla työntekijöitä alettiin kutsua erityisnuorisotyöntekijöiksi. Jengityöntekijät partioivat kaduilla ja pyrkivät luomaan yhteyksiä nuoriin. Ensimmäisiä jengityöntekijöitä oli jo 1940-luvulla, jolloin seurakunnat palkkasivat heitä. (Silvennoinen 2001, 34.)

5 ETSIVÄ NUORISOTYÖ

5.1 Etsivän nuorisotyön määrittely

Etsivä nuorisotyö on yksi erityisnuorisotyön muoto ja siitä käytetään sekä nimitystä etsivä nuorisotyö että etsivä työ. Huhtajärvi (2007, 454) kirjoittaa, että vuonna 2000 tehtiin päätös, jonka mukaan etsivän nuorisotyön nimi muutetaan etsiväksi työksi. Päätöksestä huolimatta muun muassa nuorisolaissa (72/2006) ja laissa nuorisolain muuttamisesta (693/2010) työmuodosta käytetään nimitystä etsivä nuorisotyö. Käytämme opinnäytetyössämme laissa käytettyyn käsitteeseen viittaen käsitettä etsivä nuorisotyö.

Etsivään nuorisotyöhön liitetään usein kentällä toimivat vapaaehtoiset, kuten yhdistysten ja järjestöjen toimijat (Huhtajärvi 2007, 446). Keskitymme opinnäytetyössämme etsivään nuorisotyöhön, jota tehdään palkkatyönä.

Etsivä nuorisotyö voidaan määritellä ammatilliseksi työmenetelmäksi. Asiakasryhmä koostuu erilaisista syrjäytyneistä ja syrjäytymisvaarassa olevista nuorista. Työtä tehdään kaduilla ja tämä mahdollistaa avun tarjoamisen nuorille ilman, että sitä pitäisi hakea palvelujärjestelmästä. (Juvonen 2010, 67–68.)

Etsivän nuorisotyön kohteena ovat nuoret, jotka ovat avun tarpeessa eivätkä ole auttamis- ja palvelujärjestelmän piirissä ja nuoret, jotka eivät ole tulleet autetuiksi niissä järjestelmissä. Perusajatuksena on, että työn kohteet tarvitsevat apua, vaikka he itse eivät välttämättä tätä tiedostaisikaan. Nuoret eivät tiedä minne heidän tulisi kääntyä ja mitä vaatia. He ovat voineet myös lopettaa avun hakemisen. (Hjort 1995, 19; Huhtajärvi 2007, 446.) Asiakkaana olevat nuoret tarvitsevat intensiivistä tukea palvelujärjestelmältä ja tukea siihen, että he myös pysyisivät palveluiden piirissä (Juvonen 2010, 70).

5.2 Etsivän nuorisotyön kehittyminen Suomessa

Suomessa etsivä nuorisotyö sai alkunsa Tampereella vuonna 1991 alkaneesta kokeiluprojektista. Kokeiluprojektissa mukana olivat Tampereen kunnallinen nuorisos- ja sosiaalitoimi ja valtakunnallinen vapaaehtoisjärjestö Nuorten Palvelu ry.

Kokeiluprojekti oli nelivuotinen ja raha-automaattiyhdistys myönsi projektille projektiavustuksen. Norjassa oli tehty kenttätöitä riskioloissa elävien nuorten auttamiseksi tuolloin jo yli 20 vuotta viemällä apu sinne, missä nuoret oleskelevat. Tampereella toteutetun projektin lähtökohtana toimi kyseinen Norjassa kehitetty kenttätöiden malli. (Huhtajärvi 2007, 451.)

Juvonen (2010, 67–68) kirjoittaa, että Suomessa etsivällä nuorisotyöllä on jo pitkät juuret, mutta työtä on tehty pienimuotoisesti. Viime vuosina työmuotoa on lisätty eri puolilla Suomea opetusministeriön etsivien nuorisotyöntekijöiden palkkaukseen myöntämien avustusten avulla.

Työmuodon kehittymiseen on vaikuttanut osaltaan nuorisolakiin tehdyt muutokset etsivää nuorisotyötä koskien. Vuonna 2010 nuorisolakia muutettiin ja lakimuutos tuli voimaan ensimmäinen päivä tammikuuta vuonna 2011. Eduskunnan päätöksen mukaisesti nuorisolakiin lisättiin kohta etsivästä nuorisotyöstä. Etsivän nuorisotyön tehtävänä on tavoittaa tuen tarpeessa oleva nuori. Tavoitteena on auttaa nuori sellaisten palvelujen ja tuen piiriin, joilla edistetään nuoren kasvua ja itseenäistymistä. Kasvun ja itsenäistymisen lisäksi pyritään edistämään nuoren pääsyä koulutukseen ja työmarkkinoille. Lakimuutoksen mukaan kunnan tulee nimetä etsivän nuorisotyön toimeenpanosta vastaava kunnan viranhaltija tai kuntaan työsopimussuhteessa oleva henkilö. Etsivältä nuorisotyöntekijältä vaaditaan riittävää koulutusta ja kokemusta nuorten kanssa tehtävästä työstä. Työtä voivat järjestää kunnat yksin tai yhdessä useamman kunnan kanssa. Lailla pyritään siihen, että kunnat selvittävät alueellaan etsivää nuorisotyötä tarvitsevien nuorten määrän ja tämän pohjalta käynnistävät tarvittavan toiminnan. (Laki nuorisolain muuttamisesta 693/2010, 7§; Kaartinen-Koutaniemi 2012, 29.) Etsivään nuorisotyöhön ei ole omaa erillistä koulutusta. Työntekijällä tulee olla esimerkiksi nuoriso- tai sosiaalialityöntekijän, yhteisöpedagogin tai sairaanhoitajan koulutus tai muu vastaava koulutus. Työn tekeminen edellyttää hyvää tuntemusta niin lainsäädännöstä, palvelujärjestelmistä kuin sosiaali- ja terveysalasta. (Kaartinen-Koutaniemi 2012, 37–38.) Etsivää nuorisotyötä tulisi tehdä työpareittain. Työparilta työntekijä saa tukea työhönsä ja asioita voidaan pohtia yhdessä. Työpareittain tehtävässä työssä on tärkeää käyttää samansuuntaisia menetelmiä. Lisäksi parityöskentelyn kautta etsivien nuorisotyöntekijöiden turvallisuus lisääntyy ja parityöskentely auttaa myös

parin jäseniä täydentämään toisiaan. (Aalto, Huovinen, Kauppinen & Mikkonen 2007, 27; Kaartinen-Koutaniemi 2012, 45.)

Nuorisolain muutoksen myötä nuoren tietojen luovuttamisen edellytyksenä etsivää nuorisotyötä varten on nuoren oma suostumus. Laissa säädetään kuitenkin, että nuoren yhteystiedot on luovutettava nuoren kotikunnan etsivän nuorisotyön käyttöön, salassapitosäännösten estämättä, silloin kun perusopetuksen päättänyt nuori ei ole sijoittunut jatko-opintoihin tai alle 25-vuotias keskeyttää ammatilliset opinnot tai lukion. Lisäksi tiedot tulee luovuttaa, kun alle 25-vuotias nuori vapautetaan varusmies- tai siviilipalveluksesta palveluskelpoisuuden puuttumisen vuoksi tai jos nuori keskeyttää palveluksen. Koulutustahojen, puolustusvoimien ja siviilipalvelukeskusten lisäksi tietoja voi luovuttaa muu viranomainen mikäli viranomaisena saamiensa tietojen pohjalta nuoren tilanne ja tuen tarve huomioon ottaen kokee nuoren tarvitsevan apua viipymättä päästäkseen palvelujen ja muun tuen piiriin. (Laki nuorisolain muuttamisesta 693/2010, 7§.)

5.3 Työskentelyn perusta ja tavoitteet

Etsivän nuorisotyön perustana voidaan pitää ihmiskäsitystä. Jokaisella ihmisellä on sama arvo hänen taustastaan tai elämäntilanteestaan riippumatta. Jokaisen ihmisen ihmisarvoa on kunnioitettava ja elämäntapa eivätkä henkilökohtaiset ongelmat määritä ihmisen arvoa. Etsivän nuorisotyöntekijän tulee sitoutua ihmisarvon kunnioittamiseen työssään. Ihmisarvon kunnioittamisen myötä myös asiakkaan itsemääräämisoikeus tulee huomioida. Työssä ei voi pyrkiä muuttamaan asiakasta tai korjaamaan hänen elämänsä suuntaa sellaiseksi kuin työntekijä tai yhteiskunta laajemmin pitäisi hyvänä ja tavoiteltavana. (Kaartinen-Koutaniemi 2012, 20–22.) Humanistisen ihmiskäsityksen lisäksi työ perustuu muutoksen mahdollisuuden uskoon. Ajatus ihmisten leimaamisesta ja ongelmakeskeisestä ajattelusta eivät sisälly etsivään nuorisotyöhön. Tietyn leiman kantaminen vuosikausien ajan voi olla suurin este muutokselle. (Huhtajärvi 2007, 447.)

Etsivän nuorisotyön peruseriaatteena on kontaktin vapaaehtoisuus nuorelle. Nuorella on vapaus valita haluaako hän neuvoa ja opastusta ja mistä asioista hän haluaa keskustella työntekijöiden kanssa. Toisena peruseriaatteena ja luottamuksen luomisen edellytyksenä on vaitiolovelvollisuus. Työn eettisiä periaatteita ovat

asiakkaan subjektisuuden, luottamuksen, avoimuuden ja ihmisen kunnioituksen korostaminen. (Huhtajärvi 2007, 446.)

Työn perustana ja työn toteutumisen mahdollistavana tekijänä voidaan pitää lisäksi yhteistyötä eri toimijoiden kanssa. Soanjärvi (2011, 116) toteaa väitöskirjassaan, että toiminta muiden toimijoiden kanssa ja yhteistyö erityisesti käytännön tasolla kuuluvat oleellisesti nuorisotyöhön. Kaartinen-Koutaniemen (2012, 30) mukaan monialaisessa verkostossa muilta saatujen tietojen avulla etsivät nuorisotyöntekijät muodostavat kontakteja palveluiden ulkopuolelle jääneisiin tai ulkopuolelle jäämisen uhan alla oleviin nuoriin. Etsivän nuorisotyön yhteistyökumppaneita voivat olla oppilaitokset, sosiaali- ja terveystyöpalvelut ja kolmannen sektorin toimijat. Tieto toisen organisaation palveluista ja henkilökunnan tunteminen helpottavat sopivan palvelun löytämistä ja yhteydenottoa. Soanjärven (2011, 116) tutkimuksen tuloksista nousee esille se, että verkostoituminen nuorisotyössä koetaan mahdollisuutena ylittää sekä toiminnallisia että hallinnollisiakin rajoja. Verkostoituminen kiinnostaa nuorisotyöntekijöitä, mutta samalla sen tuomat vaatimukset tuovat paineita yksittäisille työntekijöille.

Etsivän nuorisotyön tavoitteena on etsiä apua tarvitsevia nuoria ja solmia heihin kontakti mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Työssä pyritään ehkäisemään ongelmien kehittymistä. Etsivällä nuorisotyöllä pyritään vähentämään haittoja ja tukemaan asiakkaita löytämään motivaation ja voimavarat muuttaa elämänsä suuntaa. Tavoitteena on lisäksi tuottaa palveluja ja tarjota tietoa ihmisille, jotka eivät ole palvelujen piirissä. Etsivässä nuorisotyössä palveluja tarjotaan niitä tarvitseville ihmisille heidän tarpeet huomioon ottaen. Työssä hyödynnetään palveluverkostoa, jonka palvelut viedään nuorten luo. Työssä pyritään lisäksi tekemään palveluista tunnetumpia ja madaltaa kynnystä tarttua niihin. (Hjort 1995, 17; Kaartinen-Koutaniemi 2012, 22–23.)

Etsivän nuorisotyön tavoitteita voi tarkastella kolmelta eri suunnalta. Tavoitteita on niin asiakkaalla, työntekijällä kuin yhteiskunnallakin. Yhteiskunnalliset ja työn järjestämistä suuntaavat tavoitteet muodostavat työn puitteet, mutta tärkeimmät tavoitteet tulevat kuitenkin asiakkaalta itseltään. (Kaartinen-Koutaniemi 2012, 26.) Työntekijöiden on tärkeää auttaa nuoria tunnistamaan heidän oman arvonsa

yksilöinä ja kykynsä vaikuttaa omaan tilanteeseen ja tulevaisuuteen. (The Federation for Detached Youth Work 2009, 29.)

5.4 Työskentelyn vaiheet

Hjort (1995, 65) toteaa etsivän nuorisotyön koostuvan kontaktin solmimisesta, motivoinnista ja välittämisestä, lisäksi kartoitus on tärkeä vaihe. Huhtajärvi (2007, 447) erottelee työn eri vaiheita vielä yksityiskohtaisemmin ja hän toteaa etsivän nuorisotyön muodostuvan kartoituksesta ja havainnoinnista, etsimisestä, kontaktin otosta, luottamuksen rakentamisesta, motivoinnista, muutostyöstä ja ohjaamisesta olemassa olevien auttamis- ja palvelujärjestelmien pariin.

5.4.1 Kartoitus ja kontaktin luominen

Kartoituksen avulla määritetään etsivän nuorisotyön tarvetta alueella ja se on jatkuva olennainen osa työtä. Etsiminen tarkoittaa työntekijän menoa sinne missä nuoret ovat, tämä vaatii työntekijältä aktiivista työtettä. Kontaktin luominen voi olla haasteellista ja työntekijän tulee luoda nuoriin positiivinen uteliaisuus ja halu tutustua työntekijään. (Huhtajärvi 2007, 447.)

Kontaktin luomisen jälkeen luottamuksen luomiseen saattaa mennä aikaa. Nuori on mahdollisesti joutunut pettymään useasti elämänsä aikana ja hänen on vaikea luottaa aikuiseen. Luottamuksen luomiseen auttaa se, että nuorelle annetaan mahdollisuus tuoda esille niin positiiviset kuin negatiivisetkin tuntemukset. Luottamuksellisuuden yhtenä takaajana voidaan pitää vaitiolovelvollisuutta. Asiakkuuden aikana kertyneet tiedot nuorista ovat vain etsivän nuorisotyön käytössä ja asiakkuuden loputtua tiedot hävitetään. Luottamuksellisuutta ja vaitiolovelvollisuutta miettiessä ristiriitoja voi tulla muun muassa silloin kun tasapainotellaan luottamuksellisuuden ja lain noudattamisen välillä. Mikäli työntekijä kokee, että työskentely nuoren kanssa saattaa johtaa viralliseen toimenpiteeseen kuten lastensuojeluilmoituksen tekemiseen, tulee tämä tuoda avoimesti esille. (Huhtajärvi 2007, 448; Kaartinen-Koutaniemi 2012, 78–79.)

Auvinen-Tornbergin (2008) sosiaalipolitiikan pro gradu -tutkielma on narratiivinen tutkimus etsivien nuorisotyöntekijöiden tarinoista työstään. Tutkielma kohdis-

tui etsivän nuorisotyön kenttätööhön ja siitä esiin nouseviin työlle ominaisiin piirteisiin. Tutkimusaineisto muodostui yhdentoista etsivän nuorisotyöntekijän tarinasta työstään nuorten parissa. (Auvinen-Tornberg 2008, 26–27.) Tutkimustuloksista nousi esiin mahdollisuus olla lähellä nuorta ihmistä ja kyky ja taito tulla toimeen erilaisten ihmisten kanssa. Lisäksi tuloksista nousi esiin, että kontaktin saamiseksi nuoreen auttavat puhe ja luottamusta herättävä toiminta. (Auvinen-Tornberg 2008, 48–51.) Auvinen-Tornbergin pro gradu -tutkielma vahvistaa käsitystä siitä, että vuorovaikutus nuorten kanssa ja luottamuksen luominen on erittäin tärkeää etsivässä nuorisotyössä.

5.4.2 Motivointi- ja muutostyö

Kontaktin ja luottamuksellisen työskentelysuhteen luominen on pohjana motivointi- ja muutostyölle. Haasteellisella ja ammattitaitoa vaativalla motivointityöllä pyritään herättämään nuoren oma halu muutokseen. Työntekijät auttavat nuorta näkemään nuoren elämän kokonaistilanteen ja valinnan mahdollisuudet. Lisäksi pyritään auttamaan nuorta tiedostamaan oma vastuunsa. Muutoshalun herättämisen lisäksi työntekijän tulee tukea nuoren itsetuntoa ja rohkaista toimintaan. Etsivään nuorisotyöhön sisältyvällä ohjaamisella pyritään ohjaamaan nuoria olemassa olevien auttamis- ja palvelujärjestelmien pariin. Etsivä nuorisotyöntekijä on rinnalla kulkija, joka yhdessä nuoren kanssa etsii parhaan mahdollisen palvelun. Etsivän nuorisotyön kautta nuori voi löytää tarpeilleen sopivan varsinaisen hoito- tai palvelupisteen. Työntekijöiden tulisi nähdä milloin on hyödyllistä kannustaa muutokseen ja milloin tulisi olla painostamatta. Liiallinen painostaminen ja motivoiminen voivat herättää nuoressa vastarintaa. (Hjort 1995, 71; Huhtajärvi 2007, 448–449.)

5.4.3 Asiakkuuden päättymisen

Asiakkuuden lopettamisen ei tule tapahtua yhtäkkiä vaan pienin askelin asiakkaan ehdoilla. Asiakkuus voi loppua asteittain esimerkiksi nuoren kiinnittyessä seuraavaan palveluun. Nuoren kanssa voidaan lisäksi sopia yhdessä tavoitteista, joiden saavutettua asiakassuhde muodostuu tarpeettomaksi. Päätökseen saatu asiakassuhde saattaa viritä uudelleen nuoren elämäntilanteiden mukaan ja aikaisemmin

syntynyt kontakti toimii nuorella eräänlaisena mahdollisuutena myöhemmin elämässään. (Kaartinen-Koutaniemi 2012, 86.)

5.5 Etsivän nuorisotyön arvo asiakkaille

Kaartinen-Koutaniemi (2012, 94–95) kirjoittaa teoksessaan Etsivässä työssä, että etsivän nuorisotyön periaatteiden pohjalta toteutettu työskentely johtaa asiakkaan itsenäisyyden, koskemattomuuden ja itsemääräämisoikeuden vahvistumiseen.

Etsivän työn vaikuttavuutta ja arvoa ei voida mitata tavallisilla määrällisillä mittareilla, koska työn arvo rakentuu yksilön saaman avun kautta juuri hänen tilanteeseensa. Huomioitavaa on myös se, että kaikki etsivän nuorisotyön prosessit eivät johda samanlaisiin vaikutuksiin. Bosquetin, Häggmanin, Kaakisen, Kuuren, ja Tarvaisen (2010, 3) oman kokoinen elämä, tarinoita etsivästä nuorisotyöstä julkaisussa etsivien nuorisotyöntekijöiden kerrotaan saavan kiitosta työstään nuorilta esimerkiksi tekstiviestitse. Luottamuksellinen suhde etsivään nuorisotyöntekijään voi auttaa nuorta luottamaan laajemmin eri tahoihin.

Etsivän nuorisotyön laajuus ja hyöty on nähtävissä Häggmanin tekemästä tilastoraportista etsivästä nuorisotyöstä Suomessa vuodelta 2009. Tilastolliseen vuosiraporttiin etsivän nuorisotyön toiminnasta on kerätty tietoa vuoden 2010 alussa etsiviltä nuorisotyöntekijöiltä Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimesta. (Häggman 2010, 5.) Etsivät nuorisotyöntekijät olivat vuonna 2009 yhteydessä 8200 nuoreen, joista naisia oli 3071 ja miehiä 5129. Suurin ikäluokka oli 16–20 -vuotiaat, joita oli yhteensä 4140. Toiseksi suurin ikäluokka oli 21–25 -vuotiaat, joita oli 1425. Tavoitettuja nuoria, eli heitä kenen kanssa etsivät nuorisotyöntekijät olivat käyneet henkilökohtaisempaa keskustelua ja kartoittaneet esimerkiksi tuen tarpeen, oli yhteensä 3363 nuorta. (Häggman 2010, 23–25.)

Näistä nuorista toimenpiteessä oli vuoden 2009 lopussa 69,16 prosenttia (Häggman 2010, 42). Ensisijaisena toimenpiteenä ja palveluna oli työpaja 17,22 prosentilla nuorista. Nuorista 8,52 prosenttia oli jatkanut ammatillisia opintoja, 7,71 prosenttia nuorista oli aloittanut ammatillisen perustutkinnon opinnot ja työharjoittelussa nuorista oli 7,10 prosenttia. (Häggman 2010, 48.) Tilastoraportista käy lisäksi ilmi, että moni nuori tarvitsi apua toimeentuloon liittyvissä palveluissa ja viranomaisverkon luomisessa nuorelle (Häggman 2010, 56).

Häggmanin (2010) tekemästä tilastoraportista käy ilmi, että nuoret kaipaavat tukea ja ohjausta eri palveluihin siirtymisessä. Tätä vahvistavat myös Sorvojan (2009) sosiaalityön pro gradu -tutkielman tulokset. Sorvoja (2009, 33–34) tutki alle 25-vuotiaiden kouluttamattomien nuorten omia käsityksiä arjesta ja identiteettistä teemahaastatteluin. Sorvoja (2009, 71) toteaa tutkimustuloksissaan, että nuorten kokema arki ja identiteetti vaikuttavat melko normaalilta. Joillakin nuorilla on ollut elämässään rankkojakin vastoinkäymisiä ja käännekohtia. Nuoret suhtautuivat haastatteluaineiston perusteella tulevaisuuteen varovaisesti. Työelämä ja opiskelu herättivät nuorissa pelokkuutta. Toisaalta työelämän koettiin poistavan arjessa olevan epävarmuuden. Tutkimuksen mukaan nuoret eivät itse kokeneet olevansa syrjäytyneitä, mutta ongelmaksi he kokivat omien voimavarojen riittämättömyyden töitä tai opiskelua ajatellen.

Etsivän nuorisotyön arvoa kuvastaa myös Englannissa ja Walesissa toteutettu tutkimus. Tutkimuksen tarkoituksena oli tutkia etsivää nuorisotyötä ja sen vaikutusta syrjäytyneiden nuorten elämään Englannissa ja Walesissa. Tutkimus toteutettiin Durhamin, Lincolnin ja Luton yliopistojen yhteistyönä vuoden 2001 marraskuun ja vuoden 2003 heinäkuun välisenä aikana. (Crimmens, Factor, Jeffs, Pitts, Pugh, Spence & Turner 2004, 7,13.) Tutkimuksessa tutkittiin muun muassa 79 nuoren elämäntilannetta etsivien nuorisotyöntekijöiden tavatessa heidät ensimmäistä kertaa ja kolmen kuukauden kuluttua ensitapaamisesta. Tutkimuksen mukaan ensitapaamisen aikaan vain 25 prosentilla nuorista oli kontakti viranomaistahoon. Nuorista 29 prosenttia ei ollut töissä, harjoittelussa tai koulussa. Kolmen kuukauden kuluttua luku oli laskenut 21 prosenttiin. 24 prosentilla nuorista ei ollut tuloja ensitapaamisen aikana. Kolmen kuukauden kuluttua tulottomia oli 21 prosenttia. Tutkimus osoittaa myös, että koulussa käynti lisääntyi etsivän nuorisotyön asiakkuuden aikana. Lisäksi nuorten osallistuminen suunniteltuun nuorisotoimintaan oli lisääntynyt etsivän nuorisotyön asiakkuuden aikana. Tutkimuksen tuloksista on nähtävissä, että etsivä nuorisotyö on vaikuttava työmuoto syrjäytyneiden nuorten parissa. (Crimmens ym. 2004, 69–70.)

6 ETSIVÄ NUORISOTYÖ LAHDESSA

6.1 Lahden kaupungin nuorisopalvelut ja etsivä nuorisotyö

Lahden kaupungin nuorisopalveluiden toiminta-ajatuksena on nuorten hyvinvoinnin edistäminen yhteisöllisellä ja yksilöllisellä tuella ja toiminnalla. Nuorisopalvelut tarjoavat erilaista toimintaa ja vahvistavat nuorten oman toiminnan ja vaikuttamisen mahdollisuuksia. (Lahden kaupungin nuorisopalvelut 2012.) Etsivä nuorisotyö on vuoden 2013 alusta osa Lahden kaupungin nuorisopalveluiden työllisyyspalveluita (Lahden kaupungin nuorisopalvelut 2013).

Lahdessa etsivä nuorisotyö on alkanut projektina vuonna 2008 ja yksi työpari on vakinaistettu vuoden 2012 alussa. Toinen työpari on aloittanut elokuussa vuonna 2012. Työntekijät työskentelevät palveluohjaaja -nimikkeellä. (Ahokas, Hirvonen, Hovinen & Hynninen 2012.) Etsivää nuorisotyötä rahoittavat opetus- ja kulttuuriministeriö ja Lahden kaupunki. Työtä hallinnoi Lahden nuorisopalvelut. Lahdessa etsivän nuorisotyön kohteena ovat 17–25 -vuotiaat nuoret, jotka ovat pudonneet kaikkien palveluiden ulkopuolelle. Etsivät nuorisotyöntekijät pyrkivät ohjaamaan heitä esimerkiksi pajatoiminnan kautta uudelleen työhön tai opiskelemaan. (Lahden kaupungin nuorisopalvelut 2013.) Vuonna 2009 Lahdessa etsivän nuorisotyön asiakkuudessa oli 51 nuorta, vuonna 2010 asiakkuudessa oli 53 nuorta ja vuonna 2011 asiakkuudessa oli 98 nuorta (Ahokas ym. 2012).

Työn tavoitteena on löytää palvelujen ulkopuolelle pudonneet nuoret. Työn keinoina ovat yksilötapaamiset ja pienryhmätoimintoina iltakahvila nuorten monipalvelukeskus Dominon tiloissa kerran viikossa, poikien liikunnallinen pienryhmä kerran viikossa ja leiritoiminta. Etsivää nuorisotyötä tehdään myös kauppakeskus Trion nuortentila Triplassa ja Facebookissa. (Ahokas ym. 2012.) Nuorten monipalvelukeskus Dominon tiloissa järjestettävällä iltakahvilalla tavoitetaan uusia asiakkaita. Iltakahvilassa nuoret voivat myös tutustua toisiinsa ja luoda uusia sosiaalisia suhteita. Etsivän nuorisotyön leiritoimintaa on toteutettu Naumissa nuorisopalveluiden leirikeskuksessa. Leiritoiminta on elämyksellistä ja päihteetöntä toimintaa nuorten kanssa. (Hynninen 2012.)

Työssään etsivät nuorisotyöntekijät luovat aktiivisesti kontakteja nuoriin keskustelemalla heidän kanssaan. Työntekijät voivat tutustua yhdessä nuoren kanssa koulutus- ja työllistymismahdollisuuksiin ja pohtia mikä olisi nuorelle paras vaihtoehto. (Ahokas ym. 2012.) Vuona 2011 Lahdessa etsivän nuorisotyön asiakkaita sijoittui työelämään palkkatuella tai avoimille työmarkkinoille, opiskeluun, työelämävalmennukseen, työharjoitteluun, työkokeiluun, työvoimakoulutukseen, armeijaan ja pienryhmätoimintaan (Ahokas 2012).

Yhteistyö eri tahojen kanssa on tärkeä osa työskentelyä niin nuorten löytämisessä kuin sopivien palvelujen pariin ohjauksessakin. Lahdessa etsivät nuorisotyöntekijät tekevät yhteistyötä koulutuskeskus Salpauksen, sosiaalitoimen, työ- ja elinkeinotoimiston, muiden Lahden alueen työllistämispalveluiden, puolustusvoimien, siviilipalvelukeskuksen, A-klinikan, poliisin ja muiden paikkakuntien etsivien nuorisotyöntekijöiden kanssa. (Ahokas 2012.)

Työssä haasteita saattaa esiintyä nuorten kohtaamisessa ja poluttamisessa sopivien palvelujen pariin. Haastavuutta lisäävät myös nuorisolain muutoksen myötä lisääntyneet asiakasmäärät. Lakimuutoksen myötä asiakkaita on tullut lisää yhteistyötahojen kautta ja jalkautuva työ on jäänyt vähemmälle. (Ahokas 2012.)

6.2 Yhteistyö puolustusvoimien ja siviilipalvelukeskuksen kanssa

Merkittävinä yhteistyötahoina ovat puolustusvoimat ja siviilipalvelukeskus. Yhteistyötä toteutetaan Time Out! Aikalisä! Elämä raiteilleen -toimintamallin kautta. Nuorten miesten on todettu muodostavan haasteellisen ryhmän terveyskäyttäytymisen, sosiaalisten ongelmien ja palveluihin hakeutumisen kannalta. Puolustusvoimien on havaittu olevan ainutlaatuinen väylä tavoittaa nuoret miehet. Time Out! Aikalisä! Elämä raiteilleen -hanke käynnistettiin vastaamaan haasteisiin terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen, puolustusvoimien, työ- ja elinkeinoministeriön ja Helsingin ja Vantaan kaupunkien yhteistyönä vuosina 2004–2005. Nykyään toimintamalli toimii jo yli 200 kunnassa Suomessa. Toimintamallin tavoitteena on nuorten miesten selviytymisen tukeminen ja syrjäytymiskehityksen ehkäiseminen. Tavoitteena on lisäksi nuorten miesten hyvinvoinnin edistäminen, elämäntilanteeseen liittyvien ongelmien vaikeutumisen ehkäiseminen ja ongelmien ratkaisemi-

sessä auttaminen. (Appelqvist-Schmidlechner, Savolainen, Nordling & Stengård 2011, 7; Hovinen 2012, 3.)

Lahdessa hanke käynnistyi vuonna 2011 ja se on merkittävä väylä nuorten miesten tavoittamiseen myös etsivän nuorisotyön näkökulmasta. Etsivät nuorisotyöntekijät toimivat yhdessä aikuissosiaalityöntekijän ja terveydenhoitajan kanssa ohjaajina Lahden kaupungin, terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen sekä puolustusvoimien yhteisessä hankkeessa, joka on tarkoitettu kutsuntaikäisille ja varusmies- tai siviilipalveluksensa keskeyttäneille. Time Out -ohjaajat ovat olleet mukana Lahdessa tapahtuvissa kutsunnoissa ja Hennalan varuskunnassa tapahtuvissa jälkitarkastuksissa. Lahdessa hanke päättyi vuoden 2012 toukokuussa, mutta toiminta on jatkunut tämän jälkeen. Hankkeessa mukana olleet työntekijät jatkavat toimintamallin parissa oman työnsä ohella. Time out -ohjaajat tulevat tapaamaan jokaisen kutsunnoissa olevan nuoren kartoittaakseen lyhyesti nuoren elämäntilannetta. (Hovinen 2012, 3–10.)

7 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

7.1 Tutkimuksen tarkoitus ja tutkimustehtävä

Tutkimus toteutettiin Lahden kaupungin nuorisopalveluiden etsivään nuorisotyöhön. Tutkimuksen tavoitteena on tuoda esiin nuorten kokemuksia etsivästä nuorisotyöstä Lahdessa kvalitatiivisen eli laadullisen tutkimuksen keinoin. Tutkimuksen tarkoituksena on tuottaa etsiville nuorisotyöntekijöille tietoa, jonka avulla he voisivat kehittää työskentelyään.

Yhteistyö Lahden kaupungin nuorisopalveluiden kanssa alkoi keväällä 2012, kun otimme heihin yhteyttä tiedustellaksemme heidän kiinnostustaan etsivään nuorisotyöhön liittyvää opinnäytetyöideaa kohtaan. Yhteistyön edetessä kirjoitimme toimeksiantosopimuksen ja hankimme tutkimusluvan (LIITE 1) tutkimusta varten.

Päättutkimustehtävänä on selvittää nuorten kokemuksia etsivästä nuorisotyöstä Lahdessa. Aihetta tutkittiin teemojen avulla, jotka liittyvät nuoren tavoittamiseen, etsivän nuorisotyön hyötyyn nuorelle ja nuoren kehitysehdotuksiin etsivään nuorisotyöhön liittyen.

7.2 Tutkimusmenetelmä

Tutkimus toteutettiin kvalitatiivisena eli laadullisena tutkimuksena. Hirsjärven, Remeksen & Sajavaaran (2007, 157–160) mukaan todellisen elämän kuvaamista voidaan pitää kvalitatiivisen eli laadullisen tutkimuksen lähtökohtana. Laadulliselle tutkimukselle on ominaista kerätä tietoa ihmisiltä. Tutkimuksessa käytettävä kohdejoukko valitaan tarkoituksenmukaisesti. Aineistoa hankitaan tavoilla ja menetelmillä, joiden avulla tutkittavien ääni ja näkökulmat pääsevät esille. Aineistoa voidaan hankkia muun muassa teemahaastatteluilla. Laadullisen tutkimuksen tunnuspiirteenä voi tyypillisesti olla lisäksi se, että tutkimussuunnitelma muotoutuu tutkimuksen edetessä ja tarvittaessa suunnitelmaa muutetaan olosuhteiden mukaisesti.

Laadullinen tutkimusmenetelmä valittiin, koska mielestämme nuorten ääni saadaan parhaiten kuuluviin laadullisen tutkimuksen keinoin. Laadullisen tutkimuk-

sen lähtökohtana on todellisen elämän kuvaaminen. Pyrimme saamaan tutkimuksemme esille nuorten todellisia mielipiteitä ja kokemuksia etsivästä nuorisotyöstä. Tutkimukseen osallistui kuusi henkilöä, jotka etsivät nuorisotyöntekijät valitsivat etukäteen.

Laadullisessa tutkimuksessa tutkimukseen osallistuvien määrä on pääsääntöisesti pieni verrattuna määrälliseen tutkimukseen. Laadullisessa tutkimuksessa pyritään muun muassa kuvaamaan jotain ilmiötä tai tapahtumaa tilastollisten yleistysten sijaan. Laadullisessa tutkimuksessa on tärkeää, että tiedonantajat tietävät tutkittavasta aiheesta mahdollisimman paljon. Tiedonantajilla voi myös olla kokemusta tutkittavasta aiheesta. Näin ajatellen tiedonantajien valinnan tulee olla harkittua ja tarkoitukseen sopivaa. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 85–86.)

7.3 Aineiston hankinta

Laadullisessa tutkimuksessa haastattelut ovat tiedonkeruumenetelmänä eniten käytettyjä. Haastattelu on kuin keskustelu, jolle on määriteltä etukäteen tavoite. Haastattelun tavoitteena on kerätä aineistoa, josta on mahdollista tehdä päätelmiä, jotka tukevat tutkittavaa ilmiötä. (Puusa & Juuti 2011, 73.) Haastattelun lisäksi yleisiä menetelmiä kerätä tietoa laadulliseen tutkimukseen ovat kysely, havainnointi ja erilaisiin dokumentteihin perustuva tieto. Haastattelun etuna voidaan pitää joustavuutta, sillä haastattelijalla on mahdollisuus toistaa kysymyksiä, oikaista väärinkäsityksiä ja tarvittaessa selventää kysyttyjä asioita. Lisäksi keskustelumahdollisuus haastattelun aikana on haastattelun etu. Haastattelulla pyritään saamaan mahdollisimman paljon tietoa halutusta aiheesta. Tätä helpottaa se, että haastattelukysymykset tai aiheet annetaan haastateltaville jo hyvissä ajoin ennen haastattelutilannetta tutustuttavaksi. Tämä on suositeltavaa myös haastattelun onnistumisen kannalta. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 73–76.)

Etsivät nuorisotyöntekijät auttoivat haastateltavien asiakkaiden hankinnassa. Nuorten saaminen haastateltaviksi tutkijan toimesta olisi voinut olla hyvinkin vaikeaa. Tämä käy ilmi esimerkiksi Sorvojan (2009, 33–34) sosiaalityön pro gradu -tutkielmassa. Sorvojan tutkimuksen kohteena olivat alle 25 -vuotiaat kouluttamattomat nuoret ja tutkimuksessaan tiedonkeruumenetelmänä Sorvoja käytti teema-

haastatteluista. Sorvoja toteaa, että nuorten saaminen haastateltavaksi oli hyvin haastavaa.

Teemahaastatteluja varten etsiville nuorisotyöntekijöille lähetettiin tiedote tutkimuksesta (LIITE 2), joka toimitettiin haastateltaville työntekijöiden välityksellä. Lomakkeessa kerrottiin tutkimusaiheesta, haastattelujen aikana käsiteltävistä teemoista sekä anonymiteetin säilymisestä. Antamalla ennakkotietoa haastatteluista haastateltavat voivat valmistautua haastatteluun. Tällä toimenpiteellä pyrittiin luomaan luottamuksellinen ilmapiiri.

Tutkimuksessa haastateltiin kuutta ennalta sovittua etsivän nuorisotyön asiakasta puolistrukturoidun teemahaastattelun avulla. Uskoimme pitkään asiakkuudessa olleilla nuorilla olevan monipuolisesti tietoa ja kokemusta etsivästä nuorisotyöstä. Pitkään asiakkuudessa olleilta nuorilta on mahdollista saada rakentavia kehitysehdotuksia etsivään nuorisotyöhön liittyen. Kyseisellä kohderyhmällä etsivän nuorisotyön vaikutus nuoren elämään voi olla paremmin havaittavissa kuin juuri asiakkuuden aloittaneilla. Etsivät nuorisotyöntekijät antoivat kaikille haastatteluun osallistuneille elokuvalipun kiitoksena osallistumisesta. Nuoret eivät tienneet elokuvalipusta ennen haastattelua.

Oletuksena puolistrukturoidun teemahaastattelun toteuttamiselle on, että tutkijat ovat perehtyneet perusteellisesti tutkittavaan ilmiöön ja haastatteluissa käytettävä käsitteistö on ymmärrettävää ja tarkoittaa samaa tutkijoille ja tutkittaville (Puusa & Juuti 2011, 82). Puolistrukturoitu teemahaastattelu sopii käytettäväksi tilanteissa, joissa keskustelun aiheena ovat intiimit tai arat aiheet ja joissa halutaan selvittää heikosti tiedostettuja asioita kuten ihanteita, arvostuksia ja perusteluja. (Metsämuuronen 2008, 41.) Haastattelumenetelmäksi valittiin puolistrukturoitu teemahaastattelu. Se sopii menetelmäksi parhaiten, kun halutaan selvittää yksilön kokemuksia ja käsityksiä ilmiöstä.

Puolistrukturoidussa teemahaastattelussa edetään ennalta valittujen teemojen ja niihin liittyvien tarkentavien kysymyksen mukaisesti. Teemahaastattelussa pyritään löytämään tutkimuksen tarkoituksen ja tutkimustehtävän mukaisesti merkityksellisiä vastauksia. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 76–77; Metsämuuronen 2008, 41.)

Puolistrukturoidussa teemahaastattelussa haastattelun teemat on suunniteltu etukäteen tarkkaan, koska ne ovat tutkimustulosten hankinnan perusta. Haastattelun teemat perustuvat tutkimuksen teoreettiseen viitekehykseen. Puolistrukturoidun teemahaastattelun teemoiksi valikoituivat nuoren tavoittaminen, nuorisotyön hyöty nuorelle sekä nuoren kehittämisideat etsivään nuorisotyöhön liittyen. (LIITE 3.)

Kysymysten muotoilu ja pohdinta koettiin haastavaksi kysyttäessä nuorilta heidän henkisestä hyvinvoinnistaan ja elämäntilanteestaan. Mielestämme kysymysten muotoilussa oli tärkeää huomioida, että kysymykset eivät ole liian henkilökohtaisia. Syrjäytyminen käsitteenä koetaan usein leimaavaksi ja nuoret eivät välttämättä koe olevansa syrjäytyneitä. Käsitteen käyttäminen suoraan haastattelussa olisi voinut vaikuttaa haastattelun ilmapiiriin ja kulkuun. Vältimme käyttämästä käsitettä syrjäytyminen suoraan haastatteluissa ja pyrimme löytämään kysymysten kautta viitteitä syrjäytymiseen. Laineen, Hyvärisen ja Vuokila-Oikkosen (2010, 12) mukaan merkityksien pehmentämisellä näin todellisuudesta ei synny liian synkkää kuvaa.

Kiinnitimme erityistä tarkkuutta haastattelukysymysten laadinnassa siihen, että valitut teemat ohjasivat haastattelua, koska huonosti suunniteltu teemahaastattelu olisi voinut johtaa tulkintavirheisiin. Kysymykset suunniteltiin helposti ymmärrettäväksi, jotta välttyttiin tulkintavirheiltä. Huolellisella suunnittelulla pyrimme varmistamaan haastattelujen teemojen tukevan toinen toisiaan. Tarkoituksena oli lisäksi saada aikaan vuorovaikutuksellinen keskustelu. Tutkimusta varten ei järjestetty koehaastattelua. Koehaastattelun sijaan pyysimme kahta tuttuamme lukemaan teemahaastattelurungon. Saimme heiltä rakentavaa palautetta ja muokkasimme kysymyksiä heidän neuvojen mukaisesti.

7.4 Haastattelujen toteutus

Haastattelujen toteutusta varten lainattiin kaksi nauhuria Lahden ammattikorkeakoulusta. Nauhureiden käyttöohjeisiin tutustuttiin etukäteen ja niiden testaus toteutettiin ennen haastatteluja.

Haastattelut toteutettiin Lahden kaupungin nuorisopalveluiden Dominon tiloissa kahtena iltana tammikuussa 2013. Haastateltavilta pyydettiin haastattelun alussa

kirjallinen suostumus haastattelun toteuttamiseen ja aineiston käyttämiseen tutkimuksessa (LIITE 4). Yhteen haastatteluun varattiin tunti aikaa. Haastattelut toteutettiin samaan aikaan kahvilatoiminnan kanssa, mutta saimme haastatteluja varten käyttöömmme yhden työhuoneen. Työhuone oli etäällä kahvilan tiloista, joten kahvilatoiminta ei aiheuttanut häiriötä. Kaikki haastattelut toteutettiin yhdessä ja haastattelut nauhoitettiin kahdelle nauhurille tulevaa analysointia varten.

Aineiston hankinnassa ja haastattelujen nauhoittamisessa huomioitiin tietoturvasuus. Haastatteluista saatu aineisto poistettiin nauhureista litteroinnin jälkeen.

7.5 Aineiston analyysi

Aineiston analyysin tarkoituksena on luoda hankitusta aineistosta kokonaisuus. Kokonaisuuden avulla voidaan tuottaa tulkintoja ja tehdä johtopäätöksiä tutkittavasta ilmiöstä. (Puusa & Juuti 2011, 116.)

Aineiston analysointiin on monia eri vaihtoehtoja. Yleensä laadullista analysointia ja päätelmien tekoa käytetään ymmärtämiseen tähtäävässä lähestymistavassa. Laadullisen tutkimuksen aineiston analyysissa voidaan aloittaa siitä, että päätetään mikä kyseisessä aineistossa kiinnostaa. Tämän jälkeen käydään aineistoa läpi erottaen ja merkiten ne asiat, jotka liittyvät kiinnostuksen kohteena olevaan aiheeseen. Tämän vaiheen jälkeen kaikki muu materiaali jätetään pois kyseisestä tutkimuksesta. Laadullisen tutkimuksen aineistosta saattaa löytyä ennalta odottamattomia kiinnostavia aihealueita. Tutkijan on kuitenkin rajattava tutkittava aihe tarkasti ja kerrottava siitä kaikki mahdollinen. Kaikkea kiinnostavaa ei voida tutkia yhden tutkimuksen puitteissa. Laadullisen tutkimuksen analyysivaihe voi olla haastava aineiston runsauden ja elämänläheisyyden vuoksi. Rajauksen jälkeen tulee kerätä merkityt asiat yhteen ja erottaa ne muusta aineistosta. Tämän jälkeen on vuorossa aineiston luokittelu, teemoittelu tai tyypittely. Lopuksi kerätystä aineistosta kirjoitetaan yhteenveto tulkitsemalla niitä. Tuloksista tulisi muodostaa kokonaisuuksia, jotka kokoavat yhteen pääseikat ja antavat vastaukset asetettuihin ongelmiin. (Tuomi & Sarajarvi 2002, 93–94; Hirsjärvi ym. 2007, 220–224.)

Tutkimuksen aineisto käsiteltiin aineistolähtöisen sisällönanalyysin avulla. Haastattelumateriaalin käsittely aloitettiin seuraavana päivänä haastattelujen järjestä-

misestä. Tällöin haastattelut ovat vielä hyvin muistissa ja tämä helpottaa litterointia ja vähentää tulkintavirheitä. Haastattelumateriaali kuunneltiin huolellisesti useita kertoja ja se litteroitiin. Litteroitua aineistoa kertyi yhteensä 38 sivua. Aineiston litteroinnin jälkeen aineistoa käytiin läpi ja etsittiin tutkimuksen kannalta merkityksellisiä asioita ja nämä alleviivattiin erivärisillä tusseilla teemojen mukaisesti. Samalla aineistosta karsittiin pois tutkimuksen tavoitteen ja tarkoituksen kannalta merkityksettömät asiat. Puusan ja Juutin (2011, 121) mukaan teemat voivat muodostua teemahaastattelurungon teemojen mukaisesti tai aineistosta on mahdollista syntyä aivan uusia teemoja.

Merkitykselliset ilmaisut listattiin haastattelurunkoa apuna käyttäen siten, että samaa tarkoittavat ilmaisut listattiin omaksi aihealueeksi haastattelussa käytettyjen kysymysten alle. Vaihetta kutsutaan aineiston redusoinniksi ja klusteroinniksi. Tämän jälkeen muodostettiin samankaltaisista ilmaisuista alakategorioita ja nimettiin ne kyseistä kategoriaa parhaiten kuvaavalla sanalla. Seuraavaksi samaan teemaan liittyvät alakategoriat yhdistettiin ja niistä muodostettiin yläkategorioita. Yläkategorioiden muodostamisen jälkeen niistä muodostettiin yhdistäviä kategorioita. Esimerkki tutkimuksessa käytetystä aineistolähtöisestä sisällönanalyysistä on kuvattu kuviossa yksi. Esimerkki havainnollistaa sitä miten litteroidusta aineistosta on luotu pelkistetyt ilmaisut, alakategoria, yläkategoria ja yhdistävä kategoria.

Kuvio 1. Esimerkki aineistolähtöisestä sisällönanalyysistä tutkimuksessa.

Alkuperäinen ilmaus	Pelkistetty ilmaus	Alakategoria	Yläkategoria	Yhdistävä kategoria
Mulla oli vaan niin ettei löytynyt sopivaa alaa.	sopivaa koulutusalaa ei löytynyt	kouluun liittyvät ongelmat	asiakkuuteen johtaneet syyt	nuoren tavoittaminen ja nuoren tilanne asiakkuuden alkaessa
Ammattikoulu jäi kesken	koulun keskeytyminen	kouluun liittyvät ongelmat	asiakkuuteen johtaneet syyt	nuoren tavoittaminen ja nuoren tilanne asiakkuuden alkaessa
Keskeytin koulun kun olin lähdös armeijan ekan keran ja armeijasta kun jouduin pois jalan takia vähäks aikaa niin päätin silloin lopettaa koulun kesken.	koulun keskeytyminen	kouluun liittyvät ongelmat	asiakkuuteen johtaneet syyt	nuoren tavoittaminen ja nuoren tilanne asiakkuuden alkaessa
Mäki olin ihan eksyksissä ysin jälkeen. Valitseminen on oikeesti hankalaa.	sopivaa koulutusalaa ei löytynyt	kouluun liittyvät ongelmat	asiakkuuteen johtaneet syyt	nuoren tavoittaminen ja nuoren tilanne asiakkuuden alkaessa
Jätin koulun kesken poissaolojen takia, mul oli selän kans ongelmii	koulun keskeyttäminen terveydellisistä syistä	kouluun liittyvät ongelmat	asiakkuuteen johtaneet syyt	nuoren tavoittaminen ja nuoren tilanne asiakkuuden alkaessa

8 TUTKIMUSTULOKSET

8.1 Sisällönanalyysissa muodostuneet kategoriat

Kuvio 2. Sisällönanalyysissa muodostuneet kategoriat

Alakategoria	Yläkategoria	Yhdistävä kategoria
moniammatillinen yhteistyö itseohjautuminen asiakkaaksi	asiakkaaksi ohjautuminen	Nuoren tavoittami- nen ja nuoren tilanne asiakkuuden alkaes- sa
helppo lähestyä nuoren tukeminen nopea reagointi	työntekijän omi- naisuudet	
työttömyys kouluun liittyvät ongelmat masennus yksinäisyys	asiakkuuteen johtaneet syyt	
ei ennakko-odotuksia odotukset elämäntilanteen muuttumisesta toive konkreettisesta tuesta asiakirjojen täyttöön ja virastoihin liittyvä tuki	odotukset etsiväl- le nuorisotyölle	
yhdessä tekeminen muut nuorisopalvelut keskustelutuki palveluohjaus	työn sisältö	etsivän nuorisotyön hyöty nuorelle
toiveet koulutukseen ja työhön liittyen oman elämän selkiytyminen usko tulevaisuuteen tukeminen asiakirjojen täytössä yksilötapaamiset	tärkeimmäksi muodostuneet tukimuodot	
ylittänyt odotukset uusi tilaisuus suunnitella omaa elämää sosiaalisen verkoston kasvaminen henkinen tuki	vaikutus elämään	nuorten ajatuksia etsivästä nuoriso- työstä
työntekijöiden ammattitaito tyytyväisyys työskentelyyn yhdessä työskentely ja luottamus tuen saantiin työmuodosta tiedottaminen	ajatukset etsiväs- tä nuorisotyöstä nyt	
tuen tarjoaminen markkinoinnin ja mainonnan lisääminen tapaamispaikan merkitys retket ja tapahtumat	kehittämiskohteet	kehittämisehdotukset

Sisällönanalyysiä tehdessämme huomasimme, että kategorioissa oli havaittavissa samankaltaisuuksia kuin teemahaastattelurungon teemoissa. Sisällönanalyysia on kuvattu kuviossa kaksi. Sisällönanalyysissä yhdistäviksi kategorioiksi nousivat nuoren tavoittaminen ja nuoren tilanne asiakkuuden alkaessa, etsivän nuorisotyön hyöty nuorelle, nuorten ajatuksia etsivästä nuorisotyöstä ja kehittämisehdotukset. Nämä olivat samoja, nuorten ajatuksia etsivästä nuorisotyöstä lukuun ottamatta, kuin teemahaastattelurungon teemat. Uutena yhdistävänä kategoriana sisällönanalyysissä nousi esiin nuorten ajatuksia etsivästä nuorisotyöstä. Sisällönanalyysistä voidaan tehdä se päätelmä, että teemahaastattelujen aineistoista pystyttiin keräämään monipuolisesti tietoa tutkimustehtävästä sekä tutkittavasta ilmiöstä. Teemahaastattelurunko ja sisällönanalyysi toimivat perustana tutkimustulosten kirjoittamisessa.

8.2 Haastateltavien taustatiedot

Tutkimuksessa haastateltiin kuutta etsivän nuorisotyön asiakasta. He ovat iältään 20–25 -vuotiaita. Haastateltavien joukossa oli viisi miestä ja yksi nainen. Haastateltavat ovat olleet asiakkuudessa muutamasta kuukaudesta useampaan vuoteen.

Tutkimustuloksissa ei tuoda julki haastateltavien nimiä tai sukupuolta anonymiteetin suojaamiseksi. Haastateltavista käytetään nimityksiä haastateltava yksi, kaksi, kolme, neljä, viisi ja kuusi. Haastateltavat numeroitiin eri järjestykseen kuin missä toteutimme haastattelut. Tämä lisää mielestämme haastateltavien anonymiteettia.

8.3 Nuoren tavoittaminen

Yksi teemahaastattelun aihe oli nuoren tavoittaminen. Tutkimuksessa haluttiin selvittää nuorilta olivatko he kuulleet etsivästä nuorisotyöstä aiemmin. Haastateltavista vain kaksi oli kuullut työmuodosta aiemmin.

Etsivän nuorisotyön asiakkaaksi on mahdollista ohjautua monella eri tavalla. Tutkimuksessa haluttiin selvittää miten nuoret olivat ohjautuneet etsivän nuorisotyön asiakkaiksi. Kahdelle nuorista koulukuraattori ja opinto-ohjaaja olivat kertoneet työmuodosta. Toisen nuoren kohdalla koulukuraattori ja opinto-ohjaaja olivat ky-

syneet suostumusta saisivatko he ottaa yhteyttä etsivään nuorisotyöntekijään nuoren puolesta. Nuoren luvalla he olivat yhteydessä etsivään nuorisotyöntekijään nuoren palvelutarpeen selvittämiseksi. Toinen työmuodosta aiemmin kuullut nuori oli ollut yhteydessä yhdessä opinto-ohjaajan kanssa etsivään nuorisotyöntekijään. Yksi nuorista oli ohjautunut omatoimisesti asiakkuuteen Dominon iltakahvilatoiminnan kautta. Yhtenä väylänä asiakkaaksi ohjautumisessa oli Time-Out! Aikalisä! Elämä raiteilleen -hanke.

Mulla oli se että, mä olin muuttanut justiin ja sitte mä olin työttömänä ja ei ollu koulua ja sitte että jotain apua saatava niin ne sitten katso parhaammaks. Ei mun olis missään vaiheessa ollu pakko tulla ees mut koin paremmaks et tuun tänne kattoo et.
(Haastateltava 5.)

Koulun keskeytyminen oli yhtenä syynä asiakkuuden alkamiselle. Kaikilla kuudella nuorella koulutus oli keskeytynyt tai vaarassa keskeytyä. Nuorilta kysyttiin mistä syystä he olivat keskeyttäneet koulutuksen. Kaikilla nuorilla yhteistä koulutuksen keskeyttämiselle oli se, että koulutus alaa ei koettu itselle mielekkääksi. Kahdella nuorella masennuksella oli vaikutusta koulutuksen keskeytymiseen. Yhdellä nuorista koulutuksen keskeyttämiseen oli vaikuttanut koulutuspaikan negatiivinen ilmapiiri.

Koulun kuraattori kysy saako ilmottaa tänne etsivään työhön
(Haastateltava 1).

Asiakkuuden alkamista yhdistäviksi tekijöiksi haastatteluista nousivat koulun keskeytyminen, työttömyys ja yksinäisyys. Sosiaalisen verkoston puuttuminen koettiin yksinäisyytenä.

Olin ihan yksinäinen et meenkö baarin et löydän kaverin ja toinen sano et älä mee ja toinen puoli sano et kannattaa dokaa yksin himas. Mietin oikeesti et miks ihmiset tekee itsemurhan et nyt alan ymmärtää niitä, tulee tyhmiä ajatuksia päähän, ettei kukaa pysty asuu tääl ilman kavereita. (Haastateltava 4.)

Tutkimuksessa haluttiin selvittää tekijöitä, mitkä saivat nuoren saapumaan ensimmäiseen tapaamiseen. Etsivät nuorisotyöntekijät koettiin helposti lähestyttäviksi ja reagoivan nopeasti tilanteisiin. Apua koettiin olevan saatavilla helposti ja nopeasti. Kaikki nuoret olivat kokeneet ensimmäisen tapaamisen positiiviseksi.

Oli ihan helppo lähestyä ja jutella näistä niin kuin kaikesta, ei

siinä ollu mitään (Haastateltava 3.)

Nähtiin eka toimistos ja sit mentiin kahvilaan jutteleen, en mä tiä, oli kyl helppoo ja hyvä fiilis (Haastateltava 4).

Ihan hyvältä tuntu et joku haluaa auttaa (Haastateltava 1).

En mä kokenut sitä mitenkään pahana, musta se oli ihan hyvä. Et on joku sellai siin jeesaamassa. (Haastateltava 2.)

Tutkimuksessa selvitettiin nuoren kokemuksia ja tuntemuksia elämäntilanteestaan ja mielialastaan etsivän nuorisotyön asiakkuuden alussa. Nuoret kokivat koulun keskeytymisellä ja työttömyydellä olleen negatiivisia vaikutuksia elämäntilanteeseen.

Mä olin silloinkin varmaan jo masentunut, mutta sitä ei ollut todettu. Se ei ollu silloin viel niin paha, mutta sitte ku mä alotin koulun niin sitte vasta se paheni enemmän. Sit mä aattelin että nyt ei oo kaikki kunnossa. En mä jaksanut silloin kouluun mennä. (Haastateltava 5.)

Tutkimuksessa selvitettiin nuorten odotuksia ja oletuksia etsivästä nuorisotyöstä asiakkuuden alkaessa. Kahdella nuorista oli ajatuksia siitä, että elämäntilanne tulee muuttumaan etsivän nuorisotyön alkaessa. Toiselle nuorista työmuoto oli jo entuudestaan tuttu, joten nuori tiesi saavansa etsiviltä nuorisotyöntekijöiltä tukea asiakirjojen täyttämiseen ja koulutukseen hakeutumisessa. Neljällä muulla nuorella ei ollut odotuksia etsivää nuorisotyötä kohtaan. Nuoret kertoivat ajatelleensa etsivän nuorisotyön alkamisen olleen positiivinen asia, koska työmuoto ei ollut heille entuudestaan tuttu. Nuoret eivät osanneet odottaa mihin asioihin etsivät nuorisotyöntekijät voisivat vaikuttaa.

Koulukuraattorin kanssa jonkun verran puhuttiin niin se kuulosi ihan okei jutulta, että lähetään niinku kattomaan, et ei tästä niinku ainakaan haittaa oo ja itekki niinku tunnisti sen oman tilanteen ja ties ettei voi täs niinku olla yksin et on pakko niinku saada siihen tukea muualtakin. Se on ollu tosi hyvä. (Haastateltava 2.)

Ei oikeestaan, et mä niinku aattelin no katotaan mitä tuo tullessaan tällä tiellä ollaan vieläki (Haastateltava 3).

No mitä me oltiin siinä alkuun puhuttu että katotaan nyt alkuun vaikka ne kelan paperit kuntoon ja muuta ja sitte oli puhetta just

et lähetää ettii niit paikkoi. Et aika selkee oli mitä ruvetaa tekemään. (Haastateltava 6.)

8.4 Etsivän nuorisotyön hyöty nuorelle

Tutkimuksessa kartoitettiin etsivän nuorisotyön hyötyä nuorille kysymällä heiltä millaista tukea ja apua he ovat saaneet etsivän nuorisotyön kautta ja mitkä tukimuodot he ovat kokeneet erityisen tarpeellisiksi.

Kaikki kuusi haastateltavaa kokivat saaneensa tukea ja apua etsivän nuorisotyön kautta. Nuoret nostivat esille palveluohjauksen, keskustelutuen, yhdessä tekemisen ja harrastamisen ja yhteiset tapahtumat ja matkat.

Ohjaus ja neuvonta muiden palveluiden tai koulutuksen pariin nousi esiin jokaisessa haastattelussa ja se koettiin myös erityisen tärkeäksi tukimuodoksi.

Osa nuorista koki haasteelliseksi asioinnin kansaneläkelaitoksessa ja työ- ja elinkeinotoimistossa. Asiointiin ja asiakirjojen täyttämiseen saatu apu nousi monella haastateltavalla esiin merkityksellisenä asiana. Yhdessä tekeminen on kannustanut ja motivoinut nuoria hoitamaan asioitaan.

Jos on ollut jotain ongelmia työkkärin tai näiden kans niin on voinu pojilt kysyä jeesiä... Jos on ollut joku oudompi lappu mikä on pitänyt täyttää. (Haastateltava 3.)

Ne on tullu mukaan Kelaan kun ekan kerran kävin siellä, ja kerro et mite ne kaikki hommat menee eteenpäin (Haastateltava 1).

Tietää ettei tarvi yksin lähtee hoitaa sitä asiaa, on saanu sit potkuu ku tietää et se toinen tulee siihen mukaan (Haastateltava 2).

Lisäksi osa nuorista koki haastavaksi löytää mieluisan koulutusalan, työharjoittelupaikan tai työpaikan. Nuoret kertoivat saaneensa tukea näihin asioihin etsiviltä nuorisotyöntekijöiltä. Haastattelujen kautta nousi esiin se, että etsivät nuorisotyöntekijät ovat olleet tukemassa koulutuspaikan haussa ja hakupapereiden täytössä. Heidän kanssaan nuoret ovat lisäksi etsineet työpaikkoja ja työharjoittelupaikkoja.

Nuoret nostivat esille henkisen tuen saannin ja mahdollisuuden keskustella etsivien nuorisotyöntekijöiden kanssa mieltä askarruttavista asioista. Tämä koettiin hyvin tärkeäksi.

Henkinen tuki on ollut varmaan se kaikista isoin eli se sellai mielen kohottaminen, seistää siin toisen vieres oli sillä mikä tahnassa (Haastateltava 2).

Mahdollisuus keskusteluun aikuisen kanssa nosti esille myös kokonaisvaltaisen avun elämään.

Ne ei periaattees vaan auta työjutuis vaan koko elämäs (Haastateltava 4).

Yhdessä harrastaminen ja erilaiset retket nousivat joillakin nuorilla esiin haastattelun aikana. Yhdessä tekeminen ja sosiaalisen verkoston kasvaminen uusilla ystävillä etsivän nuorisotyön kautta koettiin tärkeäksi. Nuoret nostivat yhteisistä toiminnoista esille salibandyn pelaamisen, yhteiset leirit ja matkat ja kahvilatoiminnan.

8.5 Nuorten ajatuksia elämäntilanteestaan ja etsivästä nuorisotyöstä

Nuorilta kysyttiin heidän elämäntilanteestaan ja mahdollisista muutoksista etsivän nuorisotyön asiakkuuden aikana. Haastattelujen aikana keskusteltiin myös nuoren mielialasta ja tulevaisuuden näkymistä. Nuorilta kysyttiin onko etsivä nuorisotyö vastannut heidän odotuksia, onko sillä ollut vaikutusta heidän elämäänsä ja millaisia ajatuksia etsivä nuorisotyö heissä nyt herättää.

Nuoret kuvailivat elämäntilanteidensa muutoksia etsivän nuorisotyön asiakkuuden aikana, siihen vaikuttaneita asioita ja tulevaisuuden näkymiään. Nuoret ovat kokeneet elämäntilanteensa selkiytyneen etsivän nuorisotyön asiakkuuden aikana. Tähän on voinut vaikuttaa muun muassa sopivan koulutuspaikan tai työharjoittelupaikan löytyminen. Etsiviltä nuorisotyöntekijöiltä saatu tuki nousi myös esiin tärkeänä asiana haastatteluissa.

Kyllähän se aika reippaasti on muuttunu. Se et on jotain mitä tekee ja on aika selkeetä et mitä seuraavaks tulee tekemään. (Haastateltava 6.)

Kyllähän sitä paremmin jaksaa yhdessä tehdä ja miettiä ku että yksin pitäis niiden asioiden kanssa olla, kun huomaa et en mä oookkaa tääl yksin ja sai sen avun, niin se oli tosi helpottavaa (Haastateltava 2).

Nuoret kokivat tulevaisuutensa pääsääntöisesti valoisana. He toivoivat saavansa suoritettua koulun loppuun ja saavansa työpaikan. Töiden saanti koettiin toisaalta myös haasteellisena asiana.

Pohdittaessa onko etsivä nuorisotyö vastannut nuorten odotuksia, esiin nousi monesti positiivinen yllätys. Joillakin nuorilla ei ollut suuria odotuksia työn suhteen asiakkuuden alkaessa. Nyt he kokevat kuitenkin saaneensa työn kautta paljon enemmän kuin kuvittelivat saavansa työskentelyn alussa.

Oon ollut väärässä, koska oikeesti en odottanut paljoa, mä odotin et no aina tulee loppujen lopuks pettymys (Haastateltava 4).

Mä en ajatellut näin suurta apua siis silleen, et se tuli ihan positiivisena (Haastateltava 2).

Ainakin ite oon huomannu positiivisen vaikutuksen, kyl tääl ihan mukavaa on käydä (Haastateltava 5).

Nuoret kuvasivat myös etsivän nuorisotyön vaikutusta elämäänsä. Haastatteluista nousi esiin etsivien nuorisotyöntekijöiden antama tuki ja kannustus. Nuoret kokivat saaneensa tukea etsiviltä nuorisotyöntekijöiltä tulevaisuuden suunnitteluun ja selkiyttämiseen.

Välillä kyl mietin et en tiedä mitä olisin tehny ilman etsiviä työntekijöitä et olisin jossain vielä hukas (Haastateltava 4).

Nuorilta kysyttiin mitä ajatuksia etsivä nuorisotyö herättää nyt heissä ja vastauksiksi saatiin vain positiivisia asioita. Moni haastateltava kertoi olevansa kaikkeen tyytyväinen.

Mun mielipide on niiden hommasta, et ne auttaa kaikin mahdollisin tavoin mitä vaan on (Haastateltava 1).

Kaikkeen oon ollu tyytyväinen, mulle se on ollu tosi hyvä, oon niin tyytyväinen (Haastateltava 4).

Etsivät nuorisotyöntekijät koettiin mukaviksi, ammattitaitoisiksi ja auttavaisiksi. Yhdessä työskentely ja luottamus tuen saantiin nousivat tärkeiksi asioiksi. Nopea ja riittävä tuen saanti oli myös tärkeää. Etsivien nuorisotyöntekijöiden työskentelyssä hyväksi asiaksi koettiin se, että heidän työskentely on suunnattu vain nuorille ja heillä on riittävästi aikaa.

Jos tarvii jotain tukii hakee sun muuta käydä jossain niin apua saa melkein saman tien ja ne kertoo niitten mielipiteet asiasta ja miten se niitten mielestä tehdään ja antaa hyviä neuvoja (Haastateltava 1).

Niillä on aina aikaa, ei oo sellanen sossujono et ens kuussa (Haastateltava 4).

Nuoret kokivat saaneensa riittävästi tukea etsiviltä nuorisotyöntekijöiltä. Tutkimuksessa kysyttiin nuorilta olisivatko he kaivanneet enemmän tukea jossakin asiassa. Kaikki nuoret olivat samaa mieltä siitä, että tukea oli saatavissa riittävästi.

On ollut, ja kylhän sit olis voinu pyytää lisää apua jos jossain ois tarvinnu (Haastateltava 1).

Kaiken mahdollisen avun ja neuvon saa kunhan vaan pyytää (Haastateltava 1).

Mä oon ainaki saanu ite henkilökohtaisesti ite kaikkeen mihin mä oon tarvinnu sen jeesin (Haastateltava 2).

Mä näkisin että täältä on tehty kaikki mitä pystyy mut sit taas et se on niinku itestä kii et ottaako apua vastaan ja lähteekö tänne. Enemmän mä oon nähny sen niin päin että niinku itessä se motivaatio puuttuu ja muu. (Haastateltava 6.)

8.6 Kehittämisehdotukset

Tutkimuksessa haluttiin selvittää nuorten kehittämisehdotuksia etsivään nuorisotyöhön liittyen. Nuoret kokivat viikoittain järjestettävän salibandyn pelaamisen, tapahtumat ja retket hyviksi keinoiksi tavata uusia ihmisiä ja niitä pidettiin tärkeinä. Nuorten mielestä tapahtumia ja retkiä järjestetään riittävästi. Osa nuorista osallistuisi yhteisiin aktiviteetteihin useamminkin, mikäli niitä järjestettäisiin.

Ainahan niitä enemmän vois olla mut kyllä noillaki pärjää. Et enemmän ois niinku plussaa. Näitä ryhmäjuttuja olis. Ohan ne aina kivoja ku pääsee porukassa tekemään ja sit saa niitä uusia kavereita ja vanhojenkin kanssa näkee siinä samalla. (Haastateltava 6.)

Asiakastapaamisilla etsivien nuorisotyöntekijöiden on mahdollista myös järjestää yksilöllisiä liikuntahetkiä. Iltakahvilatoiminnan nuoret kokivat myös tärkeäksi. Etsivien nuorisotyöntekijöiden työ koettiin tärkeäksi ja kaikkien nuorten vastauksista nousi esiin tyytyväisyys etsivien nuorisotyöntekijöiden työhön.

Kehittämisehdotuksena esiin nousi työmuodon markkinoinnin lisääminen ja tutkimustulosten perusteella sille olisi tarvetta. Nuoret olivat pääsääntöisesti kaikki samaa mieltä siitä, että etsivästä nuorisotyöstä työmuotona ei tiedetä kovinkaan paljoa.

Koulus vois käydä kertoos ideaa, vaikka amikses ja yläasteella ysiluokalla. Neki varmasti tarvis sitä apua. Jos joku etsivä nuorisotyöntekijä tulis kysyyn tarviiko apua, tiedättekö mihin kaikki ootte menossa. Jos ei tiedä minne haluaa niin pitää vapaavuoden. Heti yläasteen jälkeen ei kannata pitää vapaavuotta, kun sä pidät loman ja sun kaverit menee kouluun opiskeleen ja kun sä meet niin ne on jo tokalla. Se oikeesti tiputtaa ihmisiä. (Haastateltava 4.)

Hyötyä vois olla jos ilmoitetaan kouluun et etsivään nuorisotyöhön vois ottaa yhteyttä jos on ongelmia vaikka nois koulupaikois sun muussa (Haastateltava 1).

Markkinoida enemmän, jos nuori ilmoitetaan etsiville vasta kun lopettaa koulun niin on liian myöhään. Siihenkin menee aikaa et kun miettii et nyt lopetan koulun ens viikolla ja en tiää mitä tän jälkeen teen. Jos olisin tienny aikasemmin niin olisin ilmottanu aikasemmin et etsin jotain tukea. Olis saanu heti tukea, juttu olis lähteny vähän aikasemmin liikkeelle. Menee turhaa aikaa oikeesti kun koulus vaan miettii lopettamista. (Haastateltava 4.)

Tuntuu et täs käy vaan noi tietyt henkilöt ketkä on taas mun kavereita ni, ehkä se et kaikki ei tiedä tästä kahvilasta (Haastateltava 5).

Nuoret nostivat esiin markkinoinnin lisäämisen olevan mahdollista myös jakamalla informaatiolehtisiä virastojen sekä muiden organisaatioiden ilmoitustauluille. Kaksi nuorista oli myös jakanut itsenäisesti tietoa etsivän nuorisotyön työmuodosta ja nuorisotoimen muusta toiminnasta kavereilleen.

Otin puhelimen ja soitin kavereille et ootteko te kuullu tälläses-tä. Mun oli pakko pistää sanaa liikkeelle. (Haastateltava 4.)

Yhtenä tärkeänä asiana nousi esiin työntekijän taito kohdata nuori aidosti.

Jos näytät enemmän ammattilaiselta ja istut toimistos, niin nuoret ei tykkää siitä. Sun pitää olla vähän rennompi. Jos istut vaan toimistos ja tää on mun työ ja toimisto, niin nuori ei välttämättä tuu ens viikolla. (Haastateltava 4.)

Yhdeksi kehitysehdotukseksi nousi esiin tapaamisen järjestämisen suunnittelu muualle kuin etsivän nuorisotyön toimitiloihin.

Jos tavataan omassa kodissa, oon huomannu et se on hyödyllistä, parasta nuoren kannalta (Haastateltava 4).

9 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tutkimukseen osallistuneista viisi oli miehiä ja yksi nainen. Tämä asetelma kuvastaa hyvin etsivän nuorisotyön asiakaskuntaa valtakunnallisesti Suomessa.

Häggmanin (2010, 23–25) tekemän tilastoraportin mukaan vuonna 2009 etsivät nuorisotyöntekijät olivat yhteydessä 5129 mieheen ja 3071 naiseen.

Haastateltavien ikäluokka oli tutkimuksessa 20–25 -vuotta. Tämä ikäluokka asettuu hyvin valtakunnallisesti etsivän nuorisotyön asiakkaiden keski-ikään. Häggmanin (2010, 23–25) tekemästä tilastoraportista etsivästä nuorisotyöstä Suomessa vuonna 2009 käy ilmi, että nuorista, joihin oltiin vuoden aikana yhteydessä, oli suurin osa 16–20 -vuotiaita ja toiseksi suurin ikäluokka oli 21–25 -vuotiaat.

Tutkimustulokset osoittivat etsivän nuorisotyön työmuodon olevan nuorille vielä melko tuntematon. Tutkimustuloksien mukaan vain kaksi nuorta oli kuullut etsivästä nuorisotyöstä aiemmin. Nuoret ohjautuivat asiakkaaksi myös moniammatillisen työn avulla. Tutkimustuloksien mukaan opinto-ohjaajat ja koulukuraattorit olivat tiedottaneet koulutuksen päättäneitä nuoria työmuodosta. Asiakkaiksi ohjautuneita nuoria oli myös Time Out! Aikalisä! Elämä raiteilleen -hankkeen ja Dominon iltakahvilan kautta.

Etsivät nuorisotyöntekijät koettiin helposti lähestyttäviksi. Etsivän nuorisotyön peruseriaatteena on kontaktin vapaaehtoisuus nuorelle. Huhtajärven (2007, 446) mielestä työn eettisiä periaatteita on asiakkaan subjektisuuden, luottamuksen, avoimuuden ja ihmisen kunnioituksen korostaminen. Kaartinen-Koutaniemi (2012, 20–22) toteaa tämän olevan tärkeää. Työmuodolla ei voida pyrkiä muuttamaan asiakasta tai korjaamaan hänen elämänsä suuntaa sen mukaan mitä työntekijä tai yhteiskunta pitäisi hyvänä ja tavoiteltavana. Myös Huhtajärven (2007, 447) mukaan työn tulisi perustua muutoksen mahdollisuuden uskoon.

Tutkimustulosten perusteella etsivät nuorisotyöntekijät ovat onnistuneet hyvin asiakassuhteen luomisessa. Tutkimustulokset osoittavat etsivien nuorisotyöntekijöiden pystyneen toiminnallaan luomaan nuorille helposti lähestyttävän sekä luottamuksellisen ilmapiirin. Kaikki haastateltavat nuoret olivat saapuneet ensimmäiselle tapaamiselle sovitusti ja kokeneet etsivät nuorisotyöntekijät helposti lähestyttäviksi. Ensimmäistä tapaamista ei koettu jännittäväksi ja puhuminen koettiin hel-

poksi. Tutkimustuloksista nousee esiin etsivien nuorisotyöntekijöiden eettisen ajattelun olevan ammattimaista. Nuoret eivät kokeneet työntekijöiden asennetta nuorta kohtaan leimaavaksi. Nuoret olivat kokeneet työntekijöiden työotteen asiakasta kunnioittavaksi. Tutkimustulokset osoittavat etsivien nuorisotyöntekijöiden omaavan nopean reagointikyvyn. Asiakkuuden alkaminen sekä ensimmäisen kontaktin ottaminen asiakkaaseen työntekijän taholta koettiin riittävän nopeaksi.

Asiakkuuden aloittamista yhdistäviksi tekijöiksi nousivat koulutuksen keskeytyminen, elämänhallintaongelmat ja yksinäisyys. Tutkimuksen tuloksista voidaan tehdä johtopäätöksiä, joiden mukaan nuorilla ilmeni ongelmia useammalla kuin yhdellä elämän osa-alueella. Tutkimustuloksista on havaittavissa viitteitä Alatu-
van, Karppisen, Keltikangas-Järvisen ja Saviojan (2007, 142–143) teoriaan, jonka mukaan syrjäytymistä voidaan tarkastella eritasoisena. Tutkimuksesta saatujen tulosten mukaan voidaan tehdä päätelmiä siitä, että nuorilla ilmeni ensimmäiseen ja toiseen syrjäytymisen tasoon viittaavia elämänhallintaongelmia. Ensimmäiseen ja toiseen tasoon liittyviä ongelmia ilmenee kotona tai koulussa, mikä voi johtaa epäonnistumiseen koulussa ja koulun keskeyttämiseen. Tutkimustulokset osoittivat koulutuksesta syrjään jäämisen olleen yhteydessä usein muihin syrjäytymisen osa-alueisiin ja ongelmien kasaantumiseen. Tutkimustuloksista ei voida kuitenkaan tehdä johtopäätöksiä siitä, että nuoret olisivat syrjäytyneitä tai että he kokisivat itsensä syrjäytyneiksi. Tutkimukseen osallistuneet nuoret ovat asiakkuuden aikana pyrkineet hakeutumaan uudelleen koulutukseen, työharjoitteluun tai työ-elämään.

Etsivien nuorisotyöntekijöiden koettiin tarjonneen riittävästi apua sekä tukea asiakkuuden aikana. Tutkimuksen mukaan kukaan nuorista ei jäänyt kaipaamaan lisää tukea etsiviltä nuorisotyöntekijöiltä. Tarvittaessa etsivät nuorisotyöntekijät olivat tavoitettavissa helposti puhelimitse.

Tärkeimmäksi tukimuodoksi nuoret nostivat muiden palveluiden pariin ohjauksen, neuvonnan asiakirjojen täytössä ja keskustelutuen. Samankaltaisia tuloksia on nähtävissä myös Häggmanin (2010, 56) tekemässä tilastoraportissa etsivästä nuorisotyöstä Suomessa vuonna 2009. Tilastoraportin mukaan moni nuori tarvitsi apua toimeentuloon liittyvissä palveluissa ja viranomaisverkon luomisessa nuorelle.

Tutkimustulosten mukaan nuoret ovat saaneet etsiviltä nuorisotyöntekijöiltä tukea koulutukseen ja töihin liittyen. Haastattelujen kautta nousi esiin se, että etsivät nuorisotyöntekijät ovat olleet tukemassa koulutuspaikan etsinnässä ja työnhaussa. Tämä kertoo siitä, että haastateltavien nuorten kohdalla etsivät nuorisotyöntekijät ovat toimineet onnistuneesti tavoitteidensa ja työmenetelmiensä mukaan. Ahokkaan ym. (2012) mukaan heidän, etsivien nuorisotyöntekijöiden, työn yhtenä tavoitteena voi olla tutustuminen yhdessä nuoren kanssa koulutus- ja työllistymismahdollisuuksiin ja pohtia mikä olisi nuorelle paras vaihtoehto. Koulutuspaikan tai töiden löytäminen etsivien nuorisotyöntekijöiden avustuksella tulee ilmi myös Crimmensin, Factorin, Jeffsin, Pittsin, Pughin, Spencen & Turnerin tekemässä tutkimuksesta etsivästä nuorisotyöstä Englannissa ja Walesissa. Tutkimuksessa Crimmens ym. (2004, 69–70) haastattelivat nuoria etsivän nuorisotyön asiakkuuden alussa ja kolmen kuukauden kuluttua asiakkuuden alusta. Kolmen kuukauden kuluttua tulottomien, työttömien tai opiskelemattomien nuorten määrä oli vähentynyt ja yhä useammalla oli viranomaiskontakti. Tutkimus osoitti myös, että koulussa käynti oli lisääntynyt etsivän nuorisotyön asiakkuuden aikana.

Yhdessä tekeminen ja harrastaminen koettiin myös tärkeäksi. Etsivän nuorisotyön järjestämät viikoittaiset liikuntahetket sekä iltakahvilatoiminta koettiin tärkeiksi kanaviksi tavata etsiviä nuorisotyöntekijöitä ja muita nuoria. Leiritoiminta koettiin tärkeäksi ja merkitykselliseksi keinoksi luoda uusia kontakteja muihin nuoriin. Tapahtumia ja aktiviteetteja koettiin järjestettävän riittävästi. Tutkimustuloksien mukaan tapahtumilla, iltakahvilalla ja liikunnallisella toiminnalla on merkitystä nuorten elämään positiivisesti. Tutkimustulosten mukaan näihin toimintoihin kannattaa panostaa jatkossakin.

Etsivän nuorisotyön vaikutusta nuoren elämään on vaikea arvioida. Tämä käy ilmi myös Kaartinen-Koutaniemen teoksessa Etsivässä työssä. Etsivän nuorisotyön vaikuttavuutta ja arvoa ei voida mitata tavallisilla määrällisillä mittareilla. Tämä johtuu siitä, että työn arvo rakentuu yksilön saaman avun kautta juuri hänen tilanteessaan. (Kaartinen-Koutaniemi 2012, 94–95.) Selvitimme tutkimuksessamme etsivän nuorisotyön vaikutusta nuoren elämään. Etsivän nuorisotyön vaikuttavuudesta kertoo se, että tutkimukseen osallistuneet nuoret kokivat elämäntilanteensa selkiytyneen etsivän nuorisotyön asiakkuuden aikana. Osa nuorista kertoi myös löytäneensä yhdessä etsivien nuorisotyöntekijöiden kanssa sopivan koulu-, työhar-

joittelu- tai työpaikan. Tutkimuksessa mukana olleiden nuorten mielestä etsivällä nuorisotyöllä on ollut positiivinen vaikutus heidän elämäänsä ja he ovat tyytyväisiä saamaansa tukeen. Etsivän nuorisotyön tärkeyden kiteytti yksi haastateltava hyvin sanoessaan, että olisi hukassa ilman etsiviä nuorisotyöntekijöitä.

Tutkimuksessa kysyttiin nuorilta onko etsivä nuorisotyö vastannut nuorten odotuksia. Vastauksista esiin nousi positiivinen yllätys. Joillakin nuorilla ei ollut suuria odotuksia työn suhteen asiakkuuden alkaessa ja osa ei edes halunnut toivoa mitään pettymyksen pelossa.

Tutkimustuloksista nousi kehittämis ehdotuksena esiin työmuodon markkinoinnin ja jalkautuvan työmuodon lisääminen. Näin tietoa saataisiin aktiivisesti muiden nuorten keskuuteen esimerkiksi heille, jotka miettivät koulutuksen keskeyttämistä. Työmuotoa voisi markkinoida etsivien nuorisotyöntekijöiden vierailuilla eri koulutusaloilla, Facebookin välityksellä ja lisäämällä mainontaa esimerkiksi eri virastoissa. Markkinoinnilla voisi olla vaikutusta työmuodon tunnettavuuteen ja nuorten itseohjautumiseen työmuodon pariin.

10 EETTISYYS JA LUOTETTAVUUS

Tutkimuseettiset ongelmat voivat liittyä itse tutkimustoimintaan. Eettisyyttä voidaan pohtia niin tutkimukseen tulevien informoinnissa kuin aineiston keräämiseen käytettyjen menetelmien luotettavuudessa. Lisäksi eettistä pohdintaa voivat aiheuttaa se miten tutkimusaiheet valitaan ja mitä pidetään tärkeänä. Pelkästään jo tutkimusaiheen valinnassa ilmenee eettistä pohdintaa. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 125–126.) Tutkimuksessa kohdattiin eettistä pohdintaa muun muassa tutkimuskysymysten ja haastattelukysymysten suunnittelussa ja muotoilussa. Puusan ja Juutin (2011, 77–78) mukaan kysymysten muotoilulla on suuri merkitys haastattelun sujuvuudelle. Tutkijan tehtävänä on motivoida haastateltavia kertomaan kokemuksiaan ja luoda luottamuksellinen ilmapiiri. Kuula (2006, 24) kirjoittaa, että erityistä huomiota tutkijan tulee kiinnittää tutkimusaineiston keruuseen ja käsitteilyyn. Niillä on olennainen merkitys tiedon luotettavuuteen ja tarkistettavuuteen.

Haastattelujen sujuvuutta pohdittiin etukäteen kysymysten muotoilua miettimällä. Eettistä pohdintaa kohdattiin lisäksi suunnitellessa millaisia asioita haastattelutilanteessa voi kysyä ja millä tavalla. Erityistä pohdintaa herätti syrjäytymisestä kysyminen. Teemahaastattelukysymyksissä ei kysytä suoraan syrjäytymisestä vaan laadittujen kysymysten kautta pyrittiin löytämään viitteitä syrjäytymiseen. Kuulan (2006, 26) mukaan tutkija on velvollinen vastaamaan eettisistä ratkaisuisistaan, joita käyttää tutkimuksessaan.

Tutkimukseen osallistuvien informointiin liittyen on eettisesti perusteltua kertoa etukäteen mitä aihetta haastattelu tulee koskemaan. Haastateltavilta tulee pyytää suostumus haastatteluun sekä aineiston käyttämiseen tutkimuksessa. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 75.) Tutkimukseen osallistuville annettiin etsivien nuorisotyöntekijöiden välityksellä tiedote tutkimuksesta ja haastattelujen alussa nuorilta pyydettiin kirjallinen suostumus haastattelun toteuttamiseen ja aineiston käyttämiseen tutkimuksessa.

Haastattelujen avulla kerättyyn aineistoon liittyvä vaitiolovelvollisuus sitoo tutkijoita. Tutkijana pidättäydytään tutkijan roolissa, ei siirtyen sosiaalityöntekijän tai muun työntekijän rooliin, jossa luovutettaisiin tai käytettäisiin hyväksi saatua ai-

neistoa. Haastateltavien yksityisasioita koskeva vaitiolovelvollisuus sitoo tutkijoita myös tutkimuksen valmistuttua. (Kuula 2006, 92.)

Laadullisen tutkimuksen luotettavuutta pohtiessa esiin nousevat kysymykset totuudesta ja objektiivisesta tiedosta. Havaintojen luotettavuus ja puolueettomuus tulee erottaa tarkasteltaessa objektiivisuuden ongelmaa laadullisessa tutkimuksessa. Puolueeton tutkija pyrkii kuulemaan tiedonantajaa suodattamatta kuulemaansa omien oletustensa läpi. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 131–133.) Tutkimuksessa välitettiin haastateltavien kertomusten tulkintaa omien ennakkokäsitysten kautta pohdimalla etukäteen omia asenteita ja oletuksia. Haastattelujen käsittelyssä tämä huomioitiin kysymysten suunnitteluvaiheessa sekä toteutuksessa. Haastatteluaineisto käsiteltiin puolueettomasti.

Tutkimuksen luotettavuutta arvioitaessa käsitteitä validiteetti ja reliabiliteetti käytetään usein. Reliabiliteetilla mitataan ja tarkastellaan tutkimuksen luotettavuutta ja validiteetilla tarkastellaan vastaako tutkimuksen sisältö kuvattua tutkimustehtävää. Luotettavuustarkastelu koostuu tutkimuksissa eri tekijöistä. Monissa alan oppaissa ohjeistetaan tarkastelemaan validiutta ja reliaabeliutta. Tutkimustehtävän kuvaus ja tutkimusmenetelmien kyky tuottaa luotettavaa tietoa ovat myös laadullisen tutkimuksen tavoitteita. Hyvään tutkimuskäytäntöön kuuluu käytettyjen valintojen tarkastelu ja laadullisen tutkimuksen sääntöjen tuntemus. Tutkimuksen tavoitteena tulisi olla, että tutkimuksella pystytään kuvastamaan mahdollisimman tarkasti tutkittavaa ilmiötä ja tutkittavien kokemuksia tutkittavasta ilmiöstä. Tutkijan tulee muistaa koko prosessin ajan, että tehdyt valinnat ja tulkinnat vaikuttavat tutkimusprosessin eri vaiheissa. Tutkijan tulee osata perustella miten valintoihin ja tulkintoihin on päädytty. (Puusa & Juuti 2011, 157.)

Tutkimuksen luotettavuutta on arvioitu koko tutkimuksen ajan. Käytetyt menetelmät ja tulkinnoista tehdyt johtopäätökset on perusteltu mahdollisimman tarkasti. Nuoret ovat osallistuneet tutkimukseen vapaaehtoisesti ja heiltä on pyydetty kirjallinen suostumus aineiston käyttämiseen. Teemahaastattelurungon kysymysten muotoilulla olisi ollut mahdollisuus vaikuttaa nuorten vastauksiin. Tästä johtuen teemahaastattelurungon suunnitteluun käytettiin erityistä tarkkuutta, jotta nuorten omat vastaukset tulisivat esille mahdollisimman monipuolisesti. Tutkimuksen haastattelukysymykset muotoiltiin niin, että ne mahdollistavat monipuoli-

lisien vastausten keräämisen. Haastattelujen toteutuksessa nuorten vastauksia ei ole pyritty ohjaamaan omien käsityksiemme mukaisesti eikä nuorten vastauksiin ole pyritty vaikuttamaan. Tutkimustulosten luotettavuuteen on saattanut vaikuttaa haastateltujen nuorten asiakkuuden voimassaolo. Tutkimukseen osallistuneet nuoret olivat kaikki olleet jo pidempään etsivän nuorisotyön asiakkuudessa. Haastatteluihin ei osallistunut yhtään asiakkuuden vasta aloittanutta tai asiakkuuden keskeyttänyttä nuorta. Pitkään asiakkuudessa olleet nuoret kokivat saaneensa etsiviltä nuorisotyöntekijöiltä paljon tukea ja hyötyä. Mikäli haastatteluihin olisi osallistunut asiakassuhteen eri vaiheissa olevia nuoria, olisi tällä voinut olla merkitystä tutkimustuloksiin. Haastateltavien määrän lisäämisellä ja asiakassuhteen eri vaiheissa olevien nuorten haastattelemisella olisi ollut vaikutusta tutkimuksen laajuuteen. Tutkijoina meidän oli rajattava tutkimustehtävää laajuudeltaan kohtuulliseksi ja valittava haastateltavaksi vain yksi kohderyhmä.

11 POHDINTAA

11.1 Opinnäytetyöprosessi ja tavoitteiden saavuttaminen

Opinnäytetyöprosessin aikana etsivä nuorisotyö on näyttäytynyt yhteiskunnallisesti vaikuttavana keinona ehkäistä nuorten syrjäytymistä. Etsivän nuorisotyön keinoin pyritään saamaan nuoret takaisin palveluiden pariin. Arvostamme suuresti etsivien nuorisotyötekijöiden tekemää työtä ja olemme tyytyväisiä, että saimme tehdä juuri tästä aiheesta opinnäytetyön.

Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää nuorten kokemuksia etsivästä nuorisotyöstä Lahdessa. Tutkimuksella kartoitettiin etsivän nuorisotyön hyötyä nuorelle ja työn vaikutusta nuoren elämään. Tutkimustuloksista voidaan päätellä etsivän nuorisotyön olevan nuorille erittäin arvokasta ja työmuodolle on tarvetta Lahdessa. Tarkoituksena oli kerätä nuorilta kehittämis ehdotuksia etsivään nuorisotyön liittyen. Tutkimusmenetelmäksi valittiin laadullinen menetelmä ja tämä oli mielestämme onnistunut valinta. Laadullisessa tutkimuksessa tutkimukseen osallistuvien määrä on melko vähäinen määrälliseen tutkimukseen nähden. Tästä johtuen saatuja tuloksia ei voi yleistää. Koemme saaneemme kuitenkin kerättyä syvällisesti tietoa haastateltavilta nuorilta heidän kokemuksistaan etsivästä nuorisotyöstä. Olemme tyytyväisiä siihen, että tavoitteemme kuudesta haastateltavasta täyttyi.

Opinnäytetyöprosessi on opettanut meille paljon tutkimuksen eri vaiheista ja siinä huomioitavista asioista. Etsivä nuorisotyö on aiheena vähän tutkittu ja tämä asetti meille tutkijoina haasteita teoriaosuuden laadinnassa, käsitteiden valinnassa ja teemahaastattelurungon muodostamisessa. Aineiston keruumenetelmänä teemahaastattelu oli meille molemmille tutkijoina uusi asia. Koimme haastattelurungon laatimisen haasteelliseksi. Tutkimuksen aineiston analyysi tuntui myös aluksi haastavalta. Uskomme oppineemme näistä tutkimukseen sisältyvistä vaiheista huomattavasti opinnäytetyöprosessin aikana. Työelämälähtöisen opinnäytetyöprosessin ansioista olemme saaneet myös lisää kokemusta yhdessä työskentelystä työelämän edustajan kanssa.

Jäimme tutkimusta tehdessä pohtimaan, olisivatko tutkimuksesta saadut tulokset olleet erilaisia, mikäli olisimme saaneet haastateltua myös nuoria, jotka ovat jättä-

neet etsivän nuorisotyön asiakkuuden kesken omasta päätöksestään tai nuoria, jotka eivät ole halukkaita sitoutumaan työhön. Kyseisten nuorten saaminen tutkimukseen mukaan olisi ollut todennäköisesti hyvin haastavaa ja ehkä jopa mahdotonta. Olemme kuitenkin tyytyväisiä tutkimuksemme tuloksiin. Saimme nuorilta paljon arvokasta tietoa, joka toivottavasti tukee ja kannustaa myös etsiviä nuorisotyöntekijöitä työssään. Kaikki tutkimukseen osallistuneet nuoret olivat tyytyväisiä etsivien nuorisotyöntekijöiden työskentelyyn. Uskomme, että saadut tulokset vahvistavat myös etsivän nuorisotyön tärkeyttä. Etsivästä nuorisotyöstä on ollut paljon hyötyä tutkimuksessa mukana olleille nuorille ja etsivän nuorisotyön hyötyä kuvastavat myös opinnäytetyössämme käyttämiemme muiden tutkimusten tulokset ja lähdemateriaali. Teoriaosuudessa viittasimme etsivän nuorisotyön asiakkaisiin, jotka tarvitsevat intensiivistä tukea päästäkseen palveluiden pariin ja pysyäkseen palveluiden parissa. Tutkimuksen tulokset vahvistavat käsitystä, että kyseinen tuki on tärkeää ja arvokasta. Tulosten mukaan Lahden kaupungin nuorisopalveluiden etsivät nuorisotyöntekijät työskentelevät juuri näiden tavoitteiden mukaisesti.

11.2 Jatkotutkimusehdotuksia

Jatkotutkimusaiheena voisi olla mielenkiintoista pyrkiä tavoittamaan ja tutkimaan juuri niitä nuoria ja heidän kokemuksiaan, jotka ovat jättäytyneet etsivästä nuorisotyöstä pois omasta tahdostaan tai eivät halua sitoutua työmuotoon lainkaan. Tämän lisäksi voisi olla mielenkiintoista tutkia etsivän nuorisotyön asiakkuuden keston vaikutusta nuoren elämään. Tutkimus voitaisiin toteuttaa haastattelemalla asiakkuuden vasta aloittaneita ja asiakkuuden päättäneitä nuoria. Kohderyhmää laajentamalla olisi mahdollista kerätä monipuolisemmin aineistoa etsivän nuorisotyön vaikutuksesta nuoren elämään.

Tutkimukseen osallistuneilla nuorilla etsivän nuorisotyön asiakkuuden aloittamiseen liittyen yhdistäviä tekijöitä olivat koulutuksen keskeytyminen, yksinäisyys, elämänhallintaongelmat ja viitteet masennukseen. Jatkotutkimusaiheena ehdottaisimme tutkimuskysymystä ovatko nuoret saaneet tukea ajoissa elämäntilanteeseensa ja olisiko esimerkiksi koulutuksen keskeytymiseltä voitu välttyä tarjoamalla tukea aiemmin.

LÄHTEET

Aalto, E., Huovinen, M., Kauppinen, J. & Mikkonen M. 2007. Etsivä työ Euroopan syrjäytyneiden väestönosien parissa. Suuntaviivoja yhdenmukaisiin etsivän työn palveluihin. Amsterdam: Foundation Regenboog AMOC.

Aaltonen, M., Ojanen, T., Vihunen, R. & Vilén, M. 2007. Nuoren aika. 2.–3. uudistettu painos. Helsinki: WSOY.

Aho, S. & Vehviläinen, J. 1997. Keppi ja porkkana. Tutkimus alle 20-vuotiaita aktivoivan työvoimapoliittisen uudistuksen vaikutuksista ja koulutuksen ulkopuolelle jäävistä nuorista. Helsinki: Oy Edita Ab.

Ahokas, M. 2012. Vs: Re: Vs: opinnäytetyö etsivästä nuorisotyöstä [sähköpostiviesti]. Vastaanottaja Pukaralammi, N. Lähetetty 10.8.2012.

Ahokas, M., Hirvonen, J., Hovinen, H. & Hynninen, T. 2012. Palveluohjaaja. Lahden kaupunki. Haastattelu 5.9.2012.

Alatupa, S., Karppinen, K., Keltikangas-Järvinen, L. & Savioja, H. 2007. Koulu, syrjäytyminen ja sosiaalinen pääoma. Löytyykö huono-osaisuuden syy koulusta vai oppilaasta? Helsinki: Edita Prima Oy.

Appelqvist-Schmidlechner, K., Savolainen, M., Nordling, E. & Stengård E. 2011. Time out! Aikalisä! Elämä raiteilleen: toimintamallin ja tukipalvelun implementoinnin arviointi. [viitattu 9.9.2012]. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, raportti 34/2011. Saatavissa: <http://www.thl.fi/thl-client/pdfs/a0f6f54c-28da-4995-8d95-be98753e1e1e>

Auvinen-Tornberg, O. 2008. On sinusta kiinni joudutko pataan vain pääsetkö leirinuotiolle. Narratiivinen tutkimus etsivän työn tekijöiden tarinoista työstään. Tampereen yliopisto: Sosiaalipolitiikan ja sosiaalityön laitos. Pro gradu -tutkielma. [viitattu 17.10.2012]. Saatavissa: <http://tutkielmat.uta.fi/pdf/gradu02338.pdf>

Bardy, M. 2002. Huoli lapsuudesta ja vanhemmuudesta. Teoksessa Bardy, M., Salmi, M., & Heino, T. Mikä lapsiamme uhkaa? Suuntaviivoja 2000-luvun lapsi-

poliittiseen keskusteluun. 3. painos. Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus STAKES raportteja 263, 13–18.

Bosquet, P., Häggman, E., Kaakinen, J., Kuure, T. & Tarvainen T. 2010. Oman kokoinen elämä. Tarinoita etsivästä nuorisotyöstä [viitattu 25.8.2012]. Opetus- ja kulttuuriministeriö. Saatavissa:

http://www.minedu.fi/OPM/Nuoriso/nuorisotyoen_kohteet_ja_rahoitus/etsiva_nuorisoty/liitteet/Oman_kokoinen_elama.pdf

Crimmens, D., Factor, F., Jeffs, T., Pitts, J., Pugh, C., Spence, J. & Turner, P. 2004. Reaching socially excluded young people: a national study of street-based youth work [viitattu 9.2.2013]. Saatavissa: <http://dro.dur.ac.uk/6409/1/6409.pdf>

Granfelt, R. 2005. Marginaalitarinat ammattikäytäntöjen kehittämisen aineksina. Teoksessa Satka, M., Karvinen-Niinikoski, S., Nylund, M. & Hoikkala, S. 2005. Sosiaalityön käytäntötutkimus. Helsinki: Palmenia-kustannus, 240–258.

Halonen, J.-P., Aaltonen, T., Hämäläinen, A., Karppi, S.-L., Kaukinen, J., Kervilä, A., Lehtinen, M., Pere, E., Puukka, P., Siitonen, V., Silvennoinen, S. & Talo, S. 2007. Syrjäytymisvaarassa olevien vajaakuntoisten nuorten kuntoutustarpeen arviointi. Helsinki: Kelan tutkimusosasto.

Helne, T. 2002. Syrjäytymisen yhteiskunta. Saarijärvi: Gummerus Kirjapaino Oy.

Hirsjärvi S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2007. Tutki ja kirjoita. 13., osin uudistettu painos. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy.

Hjort, H. 1995. Etsivän työn psykologia. Suomentanut Laatonen, Saima-Liisa. Helsinki: Suomen Nuorisoyhteistyö Allianssi ry.

Hovinen, H. 2012. Time out -hanke Lahdessa. Loppuraportti. Saatavissa: Lahden kaupungin nuorisopalveluiden etsivän nuorisotyön toimisto.

Huhtajärvi, P. 2007. Ammatillinen etsivä työ. Teoksessa Hoikkala, T. & Sell, A. (toim.) Nuorisotyötä on tehtävä. Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura, julkaisuja 76, 446–457.

- Hynninen, T. 2012. Etsivän työn pienryhmä [sähköpostiviesti]. Vastaanottaja Pukaralammi, N. Lähetetty 21.12.2012.
- Häggman E. 2010. Tilastoraportti 2009 Etsivä nuorisotyö [viitattu 14.11.2012]. Saatavissa:
http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Nuoriso/nuorisotyoen_kohteet_ja_rahoitus/etsiva_nuorisoty/liitteet/Tilastoraportti_2009.pdf
- Juvonen, T. 2010. Etsivä työ nuorten tukimuotona. Teoksessa Laine, T., Hyväri, S. & Vuokila-Oikkonen, P. (toim.) Syrjäytymistä vastaan sosiaali- ja terveysalalla. Helsinki: Tammi, 67–84.
- Kaartinen-Koutaniemi, J. (toim.) 2012. Etsivässä työssä. Helsinki: LK-kirjat / Lasten keskus.
- Karjalainen, J. & Saranpää, U. 2002. Havaintoja huono-osaisuudesta: Stakesin ja SPR:n neljäs huono-osaisuusselvitys. Helsinki: Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus.
- Komonen, K. 2007. Työpajatoiminta nuorisotyön työmuotona. Teoksessa Hoikkala, T. & Sell, A. (toim.) Nuorisotyötä on tehtävä. Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura, julkaisuja 76, 429–445.
- Kuula, A. 2006. Tutkimusetiikka. Tampere: Vastapaino.
- Kuula, R. 2000. Syrjäytymisvaarassa oleva nuori koulun paineessa. Joensuu: Joensuu Yliopistopaino.
- Kylmäkoski, M. 2007. Eteinen, vessa, keittokomero ja huone - niistä on nuorisotila tehty. Teoksessa Hoikkala, T. & Sell, A. (toim.) Nuorisotyötä on tehtävä. Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura, julkaisuja 76, 393–409.
- Lahden kaupungin nuorisopalvelut. 2012. Yleistä [viitattu 15.7.2012]. Saatavissa:
<http://www.nuorilahti.net/index.php?id=5>

Lahden kaupungin nuorisopalvelut. 2013. Etsivä nuorisotyö [viitattu 9.2.2013].
Saataavissa: <http://www.nuorilahti.net/index.php?id=1895>

Laine, T., Hyväri, S. & Vuokila-Oikkonen, P. (toim.) 2010. Syrjäytymistä vastaan sosiaali- ja terveysalalla. Helsinki: Tammi.

Laki nuorisolain muuttamisesta 693/2010.

Lehtonen, H. (toim.) 2008. Sytykkeitä syrjäytymisen ehkäisemiseen. Hämeenlinna: Tampereen yliopiston laitosten julkaisut.

Linnosuo, O. 2004. Syrjäytymisestä selviytymiseen? Arviointitutkimus työttömien nuorten palveluohjauksesta. Helsinki: Edita Prima Oy.

Metsämuuronen, J. 2008. Laadullisen tutkimuksen perusteet. 3. uudistettu painos. Jyväskylä: Gummerus kirjapaino Oy.

Myrskylä, P. 2012. Eva Analyysi: Hukassa - Keitä ovat syrjäytyneet nuoret. [viitattu 2.8.2012] Elinkeinoelämän valtuuskunta. Saataavissa:
<http://www.eva.fi/wp-content/uploads/2012/02/Syrjaytyminen.pdf>

Nieminen, J. 2007. Vastavoiman hahmo - Nuorisotyön yleiset tehtävät, oppimisympäristöt ja eetos. Teoksessa Hoikkala, T. & Sell, A. (toim.) Nuorisotyötä on tehtävä. Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura, julkaisuja 76, 21–43.

Nuorisolaki 72/2006.

Nurmi, J.-E., Salmela-Aro, K., Anttonen, M. & Kinnunen, H. 2004. Epäonnistumisen psykologiaa. Syrjäytymisvaarassa olevien nuorten kiinnostukset ja ajattelutavat. Teoksessa: Linnosuo O. Kela, sosiaali- ja terveysturvan katsauksia 61. Syrjäytymisestä selviytymiseen? Arviointitutkimus työttömien nuorten palveluohjauksesta. Helsinki: Edita Prima Oy, 485–492.

Opetus- ja kulttuuriministeriö. 2012. Kuntien nuorisotyö [viitattu 26.11.2012].
Saataavissa:
http://www.minedu.fi/OPM/Nuoriso/nuorisotyoen_kohteet_ja_rahoitus/kuntien_nuorisotyoe/?lang=fi

- Peltola, M. 2010. Youth work in Finland -finding ways in intercultural opening [viitattu 26.11.2012.] Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura, internetjulkaisu 38, 2010. Saatavissa:
<http://www.nuorisotutkimusseura.fi/julkaisuja/youthwork.pdf>
- Puusa, A. & Juuti, P. 2011. Menetelmäviidakon raivaajat. Perusteita laadullisen tutkimuslähestymistavan valintaan. Vantaa: Hansaprint Oy
- Raunio, K. 2006. Syrjäytyminen: sosiaalityötä kiinnostavia näkökulmia. Helsinki: Sosiaali- ja terveysturvan keskusliitto.
- Ruotsalainen, S. 2005. Syrjäytyminen syrjäyttäminen. Syrjäytymisen tarkastelua talouden, yhteiskunnallisten toimijoiden ja sosiaaliturvan näkökulmasta. Helsinki: Kustannusyhtiö TA-Tieto Oy.
- Silvennoinen, H. 2001. Kunnallisen nuorisotyön arviointi. Helsinki: Nuorisosaian neuvottelukunta.
- Soanjärvi, K. 2011. Mitä on ammatillinen nuorisotyö? Nuorisotyön villiä kenttää kesyttämässä. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto [viitattu 17.10.2012.] Saatavissa:
<https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/27118/9789513943370.pdf?sequence=1>
- Sorvoja, L. 2009. Palkkatyö onnen tuo? Tutkimus alle 25-vuotiaiden kouluttamattomien nuorten identiteetistä, arjesta ja suhteesta viranomaisiin. Jyväskylän yliopisto, Kokkolan yliopistokeskus Chydenius. Sosiaalialan pro gradu -tutkielma. [viitattu 17.10.2012]. Saatavissa:
https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/20042/URN_NBN_fi_jyu-200904281517.pdf?sequence=1
- Sosiaaliturvan suunta 2005–2006. 2006. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö: Yliopistopaino kustannus.
- The Federation for Detached Youth Work. 2009. Guide to International Street work [viitattu 25.8.2012]. Saatavissa:

<http://www.detachedyouthwork.info/download/Streetwork%20-%20An%20international%20handbook.pdf>

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2002. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. 6. uudistettu painos. Helsinki: Tammi.

Vleminckx, K. & Berghman, J. 2001. Social exclusion and the welfare state: an overview of conceptual issues and implications. Teoksessa Mayes, D., Berghman, J & Salais, R. (Eds.) Social exclusion and European policy. Cheltenham & Northampton: Edward Elgar, 24–47.

Walldén, J. 2012. Nuorisotyö [viitattu 26.11.2012]. Saatavissa:
http://www.thl.fi/fi_FI/web/kasvunkumppanit-fi/palvelut/nuorten/nuorisotyö

LIITTEET

LIITE 1 Tutkimuslupa

LIITE 2 Tiedote tutkimuksesta

LIITE 3 Teemahaastattelurunko

LIITE 4 Suostumuslomake haastatteluun

LAHTI

Lahden kaupunki
Nuorisopalvelut
Nuorisotoimenjohtaja

VIRANHALTIJAPÄÄTÖS

22.11.2012/27 §

Asianumero D/4491/13.00.00.00/2012
Päätöslaji Tutkimuslupa

Otsikko Tutkimusluvan myöntäminen

Päätöspерustelut Niina Pukaralammi ja Sini Pulkkinen ovat hakeneet tutkimuslupaa AMK:n opinnäytetyötä varten. Tutkimuksen tavoitteena on selvittää asiakkaiden kokemuksia etsivästä nuorisotyöstä Lahdessa.

Päätös Päätän myöntää Niina Pukaralammille ja Sini Pulkkiselle luvan opinnäytetyöhön liittyvään tutkimukseen koskien asiakkaiden kokemuksia etsivästä nuorisotyöstä Lahdessa edellyttäen, että asiasta sovitaan etsivän nuorisotyön työntekijöiden kanssa.

Tutkimuslupa edellyttää, että valmistunut lopputyö toimitetaan ensisijaisesti sähköisenä osoitteeseen nuorisopalvelut@lahti.fi. Jos sähköinen lähetys ei ole mahdollista, paperiversion voi lähettää osoitteeseen Lahden nuorisopalvelut, Sammonkatu 8 B, 15140 Lahti.

Lisätietojen antaja Nuorisotoimenjohtaja Jouni Kivilahti, p. 050 518 4492

Toimivallan peruste Sivistystoimialan johtosääntö 9 §, sivistystoimialan toimintasääntö 8 §
Nähtävänäoloaika 28.11.2012
Nähtävänäolopaikka Sivistystoimialan hallinto- ja tukipalvelut, Vesijärvenkatu 11 A, 15140 Lahti

Muutoksenhaku Oikaisuvaatimus
Saaja Niina Pukaralammi, Sini Pulkkinen
Tiedoksi
Asiakirjat
Liitteet

Allekirjoitus

Jouni Kivilahti
Nuorisotoimenjohtaja

OIKAISUVAATIMUSOHJEET**Liitetään viranhaltijan päätökseen**

Lahden kaupunki
 Viranomainen:
 Nuorisotoimenjohtaja

Kunnallisasiat
 Päivämäärä:
 22.11.2012

Pykälä:
 27

Oikaisuvaatimusoikeus

Päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen.

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen.

Muutoksenhakukielto

Oikaisuvaatimusta ei saa tehdä päätöksistä, jotka koskevat virka- tai työehtosopimuksen tulkintaa tai soveltamista (KvesL 26 §).

Oikaisuvaatimusviranomainen

Viranomainen, jolle oikaisuvaatimus tehdään ja sen yhteystiedot:

Toimielin:	Sivistyslautakunta
Postiosoite:	PL 141, 15141 LAHTI
Käyntiosoite:	Vesijärvenkatu 11 A, 3. kerros
Puh.:	(03) 814 11
Faksi:	(03) 814 4000
Sähköpostiosoite:	sivistystoimiala@lahti.fi
Aukioloaika:	8-15

Oikaisuvaatimusaika ja sen alkaminen

Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista ennen viraston aukioloajan päättymistä. Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, kun pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi. Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, sähköistä tiedoksiantoa käytettäessä kolmantena päivänä viestin lähettämisestä ja muussa tapauksessa seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana. Oikaisuvaatimusaika taloudellisiin ja tuotannollisiin perustein tehdystä irtisanomisesta koskevasta päätöksestä alkaa kulua vasta irtisanomisajan päättymisestä.

Pöytäkirjan nähtäväksi asettaminen

Pvm: 28.11.2012

Kuntalain 95 §:n 1 momentin mukainen erityistiedoksianto asianosaiselle

Asianosainen: Niina Pukaralammi ja Sini Pulkkinen

☒ Annettu tiedoksi sähköisesti, pvm: 23.11.2012

☒ Lähetetty tiedoksi kirjeellä, joka on annettu postin kuljettavaksi, pvm: 23.11.2012
 (kuntalaki 95 §) Tiedoksiantaja: *Katja Markkela*

☐ Luovutettu asianosaiselle
 Paikka ja pvm:

☐ Muulla tavoin, miten

 Vastaanottajan allekirjoitus

Oikaisuvaatimuksen sisältö

Oikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi vaatimus perusteluineen sekä sen tekijä ja yhteystiedot.

Oikaisuvaatimus on toimitettava oikaisuvaatimusviranomaiselle oikaisuvaatimusajan kuluessa ennen sen viimeisen päivän virka-ajan päättymistä riippumatta tavasta, jolla se toimitetaan. Jos oikaisuvaatimusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joulukuun tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa oikaisuvaatimuksen toimittaa ensimmäisenä sen jälkeisenä arkipäivänä.

Omalla vastuulla oikaisuvaatimuksen voi lähettää postitse tai lähetin välityksellä. Postiin oikaisuvaatimus on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille oikaisuvaatimusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.

LIITE 2: Tiedote tutkimuksesta

Hei,

Olemme kaksi sosiaalialan opiskelijaa Lahden ammattikorkeakoulusta. Teemme opinnäytetyötä etsivästä nuorisotyöstä asiakkaan kokemana Lahdessa.

Tarvitsisimme opinnäytetyössämme sinun apuasi, koska haluamme nostaa esille nuorten näkökulmia etsivästä nuorisotyöstä. Tällä tavoin pyrimme saamaan nuorten oman äänen kuuluviin ja kehittämään työtä tarpeita vastaavaksi. Osallistumisesi tutkimukseen olisi meille erittäin tärkeää!

Olisimme halukkaita kuulemaan juuri sinun kokemuksesi etsivästä nuorisotyöstä Lahdessa keskustelun merkeissä. Tarkoituksenamme on toteuttaa kuusi yksilöhaastattelua tammikuussa 2013, kolme haastattelua torstaina 10.1.2013 klo 18–21 ja kolme haastattelua torstaina 17.10.2013 klo 18–21. Haastattelut toteutetaan nuorten monipalvelukeskus Dominon tiloissa osoitteessa Hämeenkatu 9, 15110 Lahti.

Tulemme nauhoittamaan haastattelut ja käyttämään saatua materiaalia kirjallisesti opinnäyteyössämme. Muotoilemme aineiston niin ettei henkilöllisyyttäsi voida tunnistaa. Voit ottaa yhteyttä meihin sähköpostitse niina.pukaralammi@lpt.fi tai sini.pulkinen@lpt.fi, mikäli mieltäsi jäi askarruttamaan jokin asia opinnäytetyöhön tai haastatteluihin liittyen.

Kiitos mielenkiinnostasi jo etukäteen!

Ystävällisin terveisin,

Niina Pukaralammi & Sini Pulkinen

LIITE 3: Teemahaastattelurunko

TAUSTATIEDOJA

Sukupuoli ja ikä.

Miten pitkään olet ollut etsivän nuorisotyön asiakkuudessa?

NUOREN TAVOITTAMINEN

Olitko kuullut etsivästä nuorisotyöstä aiemmin?

Mitä kautta ohjauit etsivän nuorisotyön asiakkaaksi? / Mikä sai sinut tulemaan ensimmäiseen tapaamiseen?

Millä tavalla sinuun oltiin yhteydessä? /Miltä yhteydenotto sinusta tuntui? / Oliko etsivän nuorisotyön työntekijöitä helppo lähestyä?

Mistä syystä etsivä nuorisotyö oli sinuun yhteydessä?

Millaiseksi koit elämäntilanteesi ja mielialasi etsivän nuorisotyön asiakkuuden alussa?

Millaisia odotuksia ja oletuksia sinulla oli etsivästä nuorisotyöstä asiakkuuden alussa?

ETSIVÄN NUORISOTYÖN HYÖTY NUORELLE

Millaista apua ja tukea olet saanut etsivän nuorisotyön kautta? (ohjaus palvelujen pariin, yksilötapaamiset jne.)

Koetko elämäntilanteesi muuttuneen etsivän nuorisotyön asiakkuuden aikana? Jos elämäntilanteesi on muuttunut niin mikä siihen on mielestäsi vaikuttanut?

Miten kuvailisit mielialaasi nyt? / Millaisena koet tulevaisuutesi?

Miten etsivä nuorisotyö on vastannut sinun odotuksia ja oletuksia?

Miten kuvailisit etsivän nuorisotyön vaikutusta elämääsi?

Mitä ajatuksia etsivä nuorisotyö sinussa nyt herättää?

NUOREN KEHITTÄMISIDEAT ETSIVÄÄN NUORISOTYÖHÖN

Millaiset tukimuodot koet erityisen tarpeellisiksi?

Oletko kaivannut jossakin asiassa enemmän tukea?

Oliko asiakkuuden kesto riittävä? (mikäli asiakkuus on päättynyt)

Miten kehittäisit etsivää nuorisotyötä?

Haluaisitko lisätä vielä jotain?

LIITE 4: Suostumuslomake haastatteluun

HYVÄ HAASTATTELUUN OSALLISTUJA

Olemme kaksi sosiaalialan opiskelijaa Lahden ammattikorkeakoulusta. Opinnäytetyömme aiheena on etsivä nuorisotyö osana asiakkaan elämää Lahdessa. Opinnäytetyön tarkoituksena on nostaa esille nuorten kokemuksia etsivästä nuorisotyöstä ja mahdollisia kehittämissuhteita etsivään nuorisotyöhön.

Käsitlemme haastattelun aineiston luottamuksellisesti. Haastateltavan henkilöllisyys ei tule ilmi tutkimuksessa. Haastatteluista saatu aineisto tuhoetaan opinnäytetyön valmistuttua.

Allekirjoittamalla tämän lomakkeen suostut haastateltavaksi ja hyväksyt haastattelun aineiston käytön opinnäytetyössämme.

Osallistun haastatteluun ja suostun haastattelun nauhoittamiseen

Lahdessa __ / __ / 2013

Haastateltavan allekirjoitus ja nimenselvennys